

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. decembra 1996 • Leto VI, št. 25-26

SVETEK V SEBI NOSIMO

Ešče itak v nausi mam tisto sago. Diši mi po krispani, po makovom orejovom bejglini, po pomaranči... Ešče itak čutim, kak se je toplauča sipavala z našoga völkoga spajeta, če smo vse vtjüpzmrznjeni prileteli domau z bregá, dej smo se s sani vozili. Mlajši smo bili. Letos gvüšno ne zamidimo, gda nam mali Jezuš krispan prinese, smo si mislili, vej smo pa dobri bili, baugali smo... Pa dun, vsakšo leto smo zamidili.

Tak v tretji, šrti klas sam ojdla, gda ma je mati na sveti den fejš pošilala, aj se dem sankat. Mrzlo je bilau, vse je škripalo, za néte (nohte) mi je zaišlo, brž sam se naveličala pa le-tejla domau. Prejk gla-žojnasti dver sam za-glednila, kak mati, stara mati pa sestra pos-tavljajo krispan. Kak če bi v tistom momenti zgibila nika, kak če bi mi nekaj vkradno nika. Sama sam nej vejdlá, ka naj bi tau bilau. Ve-selje čakanja? Skrivnost (titok) čakanja? Vörva-nje v tau, ka tisto okin-čeno drejvo rejsan tisto malo dejtece prinese, stero v cerkvi v jaslicaj leži.

Tistoga cajta smo k paunaučnici ešče na

Dolenji Senik ojdli. Ta smo šli z busom, do-mau pa pejški kaulek po poštiji. Edno leto je na sveto nauč velki snejg spadno. Gda smo vöprišli s cerkve, snejg se je iskro, kak če bi stau gezero zvezdic svejtilo na nebi pa na zemli. Ali staugezzero svejčic na krispanaj. Če rejsan so naša stara ma-ti samo par svejč vužga-li na drejvi, gda smo domau od meše prišli pa pomalek začnili po-pejvati: "Sveta nauč, blajžena nauč..."

Vsakši človek se spo-mina, ima svojo božič-no dišavo, svojo božič-no drejvo iz mlašeči lejt. Svetek je nej samo za-tau, ka völkí dar tjüpi-mo eden drugomí, ka lejpi krispan postavi-mo... Svetek je lübezen pa mir, svetek v sebi nosimo.

Ešče itak mam v vüjaj, kak so nas doma včili, ka se na sveti den ne šika povesi titi. "Če pa na drudji den k kakšnoj žlati prideš," so prali mati, "se moraš s tejmí rečami pokloniti:

BLAJŽENE SVETKE VAM ŽELEJMO.

Mi tó tau želemo vsak-šoj iži, vsakšoj držini, najbole pa tistim, steri te na svetke tó samí. Samí z malim Jezušom.

M. Sukič

SODELOVANJE OB MEJI

Ob 35-letnici sodelovanja med Županijsko knjižnico Dániel Berzsényi Szombathelyi in Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota ter 50-letnici delovanja murskosoboške knjižnice je izšel zbornik z naslovom

siné in ravnatelj Pokrajinske in študijske knjižnice Jože Vugrinec sta v uvodu spregovorila o pomenu sodelovanja, ki sega že v začetek 60-tih let. Zbornik, v katerem je zbranih 17 referatov, ki so jih avtorji pred-

manjšine, Položaj narodnih manjšin v Porabju in Prekmurju, Sodelovanje na področju likovne umetnosti, založništva in glasbe ter Šolstvo, jezik in etnografija.

Sodelovanje med obema knjižnicama se je začelo v želji, da bi s svojim delom pomagali obema narodnostima, slovenski na Madžarskem in madžarski v Sloveniji. Tako so sodelovali na strokovnem področju in si zamenjevali gradivo, predvsem pa knjige za knjižnice na narodnostno mešanem območju. Še danes vsako leto romajo v Porabje slovenske knjige, v Slovenijo pa madžarske. Vzajemno zamenjujejo periodični tisk, med knjižnicama pa poteka tudi mebiblioteka izposoja.

Zbranim sta spregovorila tudi nekdanji ravnatelj sombotelske knjižnice dr. Miklós Takács in

dr. Vanek Šiftar, ki sta bila med tistimi ljudmi, ki so orali ledino obmejnega sodelovanja. Dr. Vanek Šiftar je menil, da je bilo v letih, ko politika ni bila preveč naklonje-

večjezičnosti, večkulturnosti, bi morala ponovno zaživeti. Na temeljih prej omenjenega simpozija je zdaj na Gradiščanskem, v Avstriji zaživel Panonski inštitut, ki

Na predstavitvi zbornika v Monoštru

Sodelovanje ob meji. Zbornik so pred kratkim predstavili v Monoštru. Ravnateljica Županijske knjižnice Dániel Berzsényi Márta Toldi Palló-

stavili na Knjižničarskih dnevih v letih 1994 in 1995, je predstavil dr. Zoltán Molnár. Referati govore o štirih temah: Knjižnice in narodne

Izdaja zbornika je povezana tudi s proslavljanjem 50-letnice delovanja Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Od 6. do 13. decembra so se v prekmurski metropoli vrstile številne prireditve. Na proslavi so murskosoboški knjižničarji med drugim 16 posameznikom in ustanovam podelili zahvalne listine in zahvale. Zahvalno listino sta tako prejela tudi nekdanji ravnatelj Županijske knjižnice Dániel Berzsényi dr. Miklós Takács in knjižnica sama, zahvalo pa so podelili Judith Pavel, hčerki Avgusta Pavla.

na takšnim stikom, veliko iskrenosti med ljudmi. Opozoril je na dejstvo, da so takšni in podobni stiki pomembno vplivali na nastanek mednarodnega kulturno-zgodovinskega simpozija, ki je združeval ljudi v obmejnih regijah. Ideja

se trudi, da bi zapolnil nastalo vrzel. Inštitut izdaja zbornik v šestih oziroma sedmih jezikih. S snovanjem Evrope regij pa bi morali najti še nove oblike sodelovanja v tej regiji.

Silva Eöry

Slovenske pravljice in pripovedke iz Porabja

Karel Krajcar: KRALIČ PA LEPA VIDA

Pri časopisno založniški družbi Kmečki glas v Ljubljani so kot 13. knjiga zbirke Glasovi izšle slovenske pravljice in pripovedke iz Porabja. Pravljice je zbral Karel Krajcar (ne vem, zakaj Karel Krajcar, ko pa je na prvi knjigi Karel Krajcar, čeprav je izšla že leta 1984 v Budimpešti), ilustracije je prispevala Marija Kozar-Mukič, besedilo je poknjil Jože Ternar, dialektološki pregled je opravila dr. Zinka Zorko. Knjigi je priložena tudi zgodbena v knjigi objavljenih pravljic in pripovedk.

Profesor Karel Krajcar, učitelj na števanovski osnovni šoli, je že desetletja zbiratelj narodnostnega izročila. Njegove Slovenske pravljice iz Porabja so prvič izšle v Budimpešti leta 1984. Devetindvajset pravljic so natisnili v porabskem narečju oziroma tako kot jih je povedalo pet pripovedovalcev (Janoš Dončec, Ana Merkli, Štefan Tek, Ana Oreovec in Ferenc Merkli,

edini, ki med tedanjimi pripovedovalci še živi). Dr. Zlata Vokačeva je v Uvodni besedi napisala: "Pravljice, ki so pred bralcem, so prvič zapisane v taki obliki, kot so nastajale - nasploh so prvo zapisano ustno izročilo s Porabja. Bolj kot prispevek k naši ljudski književnosti so pomembne zato, ker so prvenec s Porabja in ker v napisani besedi predstavljajo življenje in čustvanje porabskega človeka pri samem izviru... Etnolog znanstvenik bo s pričujočimi pravljicami izpričal samobitnost Porabja in našel še nešteto drobnih pomembnosti, ki hranijo življenjske običaje in misli ljudi, ki so živeli davno pred nami." Črna brika nejma srce, pa je prva pravljica zbirke, ki je nastajala dvajset let.

V drugi knjigi, skupaj sta jo leta 1990 izdali Demokratska zveza južnih Slovanov v Budimpešti in soboška Pomurska založba, je enak izbor, tokrat v slovenskem in madžarskem jeziku.

Doktorica Zlata Vokačeva je zlasti poudarila pomen dvojezičnosti in tudi prevod: "Jezik skritega pripovedovalca pravljic je prelit v knjižni jezik z vsem izraznim bogastvom. V prevodu spoznamo jezik na ravni, ki ga je poznalo ljudsko pripovedovanje v davniini." Prevod je delo Marka Murca (Jožeta Ternarja). Najobsežnejša je knjiga iz zbirke Glasovi: "Po ducatu knjig, ki so v zbirki Glasovi pri ČZD Kmečki glas prinesle v našo zavest na stotine folklornih pripovedi z ozemlja Republike Slovenije, je tukajšnja knjiga prva izza njenih meja. Kakor resnična dobrota ne gleda na mero, ampak se preliva čez robove, ko vre in prekipava kakor dišeče mleko na ognjiščih naših spominov... S tem se polagoma uresničuje že od začetka gojena želja, da bi zbirka Glasovi zajela besedno umetnost narečij tudi med Slovenci v zamejstvu, in srečna sem, da ima častno

prvo mesto v tej zvezi ravnoporabje," je v Besedo o knjigi zapisala dr. Marija Stanonik.

V knjigi je objavljenih šestindeset enot, odločili so se za dvotirno objavo gradiva, to pomeni, da je vsaka pripoved najprej objavljena v slovenskem porabskem narečju, nato pa še v knjižni slovenščini, le z nekaterimi narečnimi ocvirki, katerih pomen je mogoče razbrati iz sobesedila. Pravljice so razvrščene v štiri razdelke, ki jih uvajajo štiri pesmi, od tega dve baladi. Najiminitnejše, verjetno tudi najstarejše pravljice so na prvem mestu: čudežne, čarovne, junaške bi jim strokovnjaki dali ime, v drugem razdelku se jim že pridružujejo realistične, kar se kaže predvsem v osebah iz vsakdanjega življenja, kot so vojaki, cigani, pop idr. Tretji razdelek je najbolj mešan, v njem je nekaj malega bajk in pripovedk. Zadnji, četrti razdelek je osnovno bolj enoten, ne pa

žanrsko, morda bi bilo zanj najustreznejše ime legendne pravljice.

Na koncu je slovar narečnih in drugih manj znanih besed, kazalo zgodbe in podatki o pripovedovalcih in zapisovalcih, po kazalu pa še povzetka v nemškem in angleškem jeziku.

O vrednotah in razsežnostih vsebine bodo sodili strokovnjaki, poročevalec pa si drzne zapisati, da smo v Sloveniji (in v Porabju) dobili knjigo, na katero smo lahko ponosni. Nema- ra bo knjiga izpolnila veliko zbiralčevo željo, da bi njegovo delo nadaljevali tudi mladi rodovi porabskih izobražencev. Kajti, ugotavlja, mnogo je izgubljeno, marsikaj pa je še mogoče ohraniti rodovom za namir.

(Knjigo lahko naročite 24 ur po telefonu 00 386 61 173 53 79 ali na naslov ČZD Kmečki glas, d.o.o., Železna c. 14, 1000 Ljubljana)

eR

Predstavitel Etnološkega slovarja Slovencev na Madžarskem

DELO, KAKRŠNEGA SLOVENIJA ŠE NIMA

Petek, 22. november, je bil neprijeten dan navzven: snežilo je od Sombotela do Ljubljane. Sneg, pomešan z dežjem, mokrota in hlad na

dolžnosti" zanimajo za Porabje, še več pa je bilo "strokovnega občinstva", od tistih, ki so z avtorico skupaj študirali, in tudi drugih, ki

zunaj in od znotraj, toplota in prijazne, a vendarle z dejstvi podprte misli v prostorih Društva slovenskih pisateljev. Tam je bila predstavitev Etnološkega slovarja Slovencev na Madžarskem avtorice Marije Kozar-Mukič. Petek dopoldne, predvsem pa neprijetno vreme, so nekako silili v razmislek, da bo obisk skromen ali povprečen. Toda zmota, v prijetno: tokrat je bila dvorana, v kateri je bila predstavitev, resnično premajhna za vse, ki jih je pritegnila vsebina Etnološkega slovarja Slovencev na Madžarskem. Med zbranimi so bili tisti, ki so prišli, ker se "po službeni

imajo vezi s porabskimi Slovenci.

Po strokovni plati je delo predstavil dr. Slavko Kremenšek, v imenu Zveze Slovencev pa je predsednik Jože Himšak povedal, da bodo ob Slovenskem koledarju z letnico 1997 dobili slovar vsi naročniki našega Porabja.

Dr. Slavko Kremenšek je tudi povedal, da je to tretje pomembno delo Marije Kozar-Mukič, in sicer je najprej sodelovala v dolgoročnem projektu z naslovom Način življenja Slovencev v 20. stoletju, s knjigo Slovensko Porabje (1984), druga knjiga pa govori o Gornjem Seniku. Vse tri knjige so izšle v

slovenskem in madžarskem jeziku. Od profesorja Kremenškega smo tudi slišali, da matična Slovenija še nima dela, kot je Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem, v teku pa so priprave za Slovar etnologije Slovencev. V slovarju je več kot 300 gesel v slovenskem in madžarskem jeziku. V njih so obdelani predmeti in pojavi snovne, duhovne in družbene kulture Slovencev na Madžarskem v 20. stoletju po 36 tematskih skupinah. Za pokušino tole naključno izbrano geslo: ljudska glasba (igróuta) - do okoli leta 1980 je bilo v vsaki vasi nekaj ljudskih godcev (góslar), ki so igrali na diatonično ali klavirsko harmoniko (fúde), nekateri pa še na violino (góslí). Mladi od časa do časa ustanavljajo domače orkestre. Najdlje (od 1970) igra sam in z ansamblom Laci Korpič iz Sakalovec. (Sledi tekst v madžarskem jeziku népzene/igróuta).

Avtorica je že napovedala novo (dopolnjeno) izdajo slovarja, ker je ugotovila, da kaže obdelati tudi nekoliko starejša obdobja, denimo 18. in 19. stoletje.

Predstavitel v Ljubljani je bila prijeten in hkrati pomemben kulturni dogodek; zgodilo se je, da imajo porabski Slovenci neko strokovno delo prej kot osrednja Slovenija in tudi prej kot ostali zamejski prostor, denimo avstrijska Koroška.

eR

PÁ NAM BO KNIGA V DAR

Z veseljem sam šteja v časopisi PORABJE, da mo bralci časopisa pá bogatejši z edno knjigo. Tau je Etnološki slovar, steroga nam bo dala Slovenska zveza za božično darilo. Avtorica najnovejše knjige je ga. Marija Kozar, knjigo so v Ljubljani 22. novembra notpokazali.

Istina, ka ešče sam nej mejla časa cejlo pršteti, samo tū pa tam sam jo preštejla, pa gli morem povedati, da jo na velko cenim. Iz te knjige nej samo Slovenci, nego tūdi Madžari se leko kaj navčijo. Mislim, ka nam porabskim Slovincam de na pomauč. Rada bi bila, če bi naš mladi rod prešto tau knjigo in se včiu iz nje. Pisana je v narečji, v knjižnom geziki pa ešče v madžarščini. Znam, da do te knjige starejši bola težko prebejrati, nej zato, ka so črke drobne, liki zatau, ka so se oni sploy nej včili knižni gezik. Ravno za tau bode slovar njim tūdi na pomauč, naprimer locné je v madžarščini hajdivan. Nūcati slovar je preprosto, leko se včiš z njega, ka so reči tūdi v narečji zapisane. Ne mislim samo na strokovnjake, liki na šaulare, na vse tiste, sterim kaj pomejni naš materni gezik, je zanimajo naše besede, reči.

Mene je presenetila (meglepett) ta knjiga, kak mo mejla čas, bom cejlo prejkštejla. Avtorici ga. Mariji Kozar pa častitam, zahvalim se tūdi založbi, Zvezi Slovencev na Madžarskem in Muzeji Savaria v Sombotelu za Etnološki slovar.

Vera Gašpar

zavarovalnica triglav d.d.

območna enota M. Sobota

PREDSTAVNIŠTVA:

GORNJA RADGONA, Cesta na stadion 1 a tel.: 61-697
RADENCI, Panonska 1
LENDAVA, Mlinska 5, tel.: 069/75-257
LJUTOMER, Ormoška 12, tel.: 069/81-136
APAČE 117, tel.: 069/69-418

Zavarovalnica TRIGLAV d.d. je najstarejša zavarovalnica v SLOVENIJI. Nadaljujemo več kot 90-letno tradicijo naših dedov, vendar na nov in sodoben način, kot to od nas zahteva življenje, predvsem pa VI - naši zavarovanci. Območna enota MURSKA SOBOTA je ena od 10 samostojnih organizacijskih enot in že več kot 45 let spremlja življenje in delo ljudi v DEŽELI OB MURI.

Ponujamo več novosti z vrsto ugodnosti:

- Paketno avtomobilsko zavarovanje postaja resnično najcelovitše in najugodnejše;
- Družinski paket, ki združuje vse oblike zavarovanja premoženja in oseb enega gospodinjstva;
- Kmetijski paket, kot oblika zavarovanja živali, posevkov in plodov ter ostalega premoženja, oseb in dejavnost vsake sodobne kmetije;
- Obrtniški paket - celovita zaščita oseb, premoženja in dejavnosti;
- Ne pozabite na neugodno zavarovanje vaših najdražjih!
- Zvestobo nagradujemo posebej!

Naša zastopniška mreža pokriva vsa naselja, področja in dejavnosti, tako da smo lahko vsak dan v stiku z vsemi, ki nas potrebujejo. Ponosni smo, da je naše sodelovanje z zavarovanci dolgoročno. Obiščite nas ali pokličite, obiskali vas bomo mi - želimo vas seznaniti s svojo dejavnostjo.

**V LETU 1997 VAM ŽELIMO VELIKO SREČE
IN ČIM MANJ NESREČ
NIČ NI TAKO VARNO, DA NE BI
POTREBOVALO ZAVAROVANJA**

ETNOLOGIJA PRI ŠOLSKEM POUKU

Glede na to, da Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem prikazuje etnološke značilnosti slovenskega Porabja v novejšem času, vsebuje tudi lokalnozgodovinske podatke, se odlično lahko uporablja in koristi kot priložnost pri pouku v porabskih šolah.

Preko narečnih izrazov, ki so prisotni tako v slovenskem kot madžarskem besedilu, opravlja delno tudi vlogo določenega posebnega narečnega slovarja. Avtorica ponudi s tem enkratno priliko porabskim otrokom, da si lahko obogatijo narečni besedni zaklad. Kot pomoč pri pravilnem izgovoru so označeni tudi naglasi. Tudi narečni pravopis se da naučiti, če bodo besede s pomočjo učiteljev temeljito analizirane. Saj vsi vemo, da ohranjanju porabskega narečja posvečamo premalo pozornosti. Zato moramo izkoristiti vsako možnost, tako učitelji kot starši in vsi drugi Slovenci v Porabju.

Dvojezična izdaja gesel omogoča, da se lahko znanje slovarja, razen slovenskega pouka, odlično koristi tudi pri pouku zgodovine, zemljepisa, spoznavanju narave, petja, risanja, tehnike ter v različnih krožkih. Saj knjiga prikazuje nastanek Porabja, Slovence, ki so edini avtohtoni prebivalci v Karpatskem bazenu, predmete duhovne in družbene kulture Slovencev na Madžarskem v 20. stoletju.

Pomen knjige še vidim v tem, da se pri otrocih lahko razvija oz. utrjuje narodnostna zavest in identiteta, ki bi bila v veliko pomoč pri reševanju, ohranjanju in razvijanju materinsčine ter kulture. Tu mislim na primer na obravnavo porabskih ljudskih in cerkvenih običajev, ki so tako celostno, temeljito in praktično obdelani, da se lahko oživijo brez vseh težav. Menim, da je velika vrednost tudi v tem, da so poleg be-

sedil še risbe, zemljevidi, ki natančno ilustrirajo porabske značilnosti. Ampak kljub temu, da je v knjigi zelo temeljito in izčrpno podana in obdelana snov, pregledno podkrepljena s strokovnimi prijemi in zapisana v poljudnem jeziku, bo verjetno otrok pri svojem vsakdanjem delu potreboval učiteljevo pomoč. Seveda se knjiga da uporabljati pri pouku na več načinov. To je odvisno tako od učitelja kot od učencev. Na podlagi znanja, dojemljivosti in interesov učencev ter pravilno izbranih metod šola gotovo lahko uspešno sodeluje pri rešitvi porabskih problemov. Knjiga bo lahko služila več generacijam. Upam, da bomo, razen šol, tudi mi odrasli pogosto uporabljali to dragoceno delo. Avtorici iskreno čestitam za to vztrajno, vestno in dolgoletno delo.

Klara Fodor

Inda svejta

DRŽINA

Pravijo, ka je božič svetek držine. Dejte se v držino narodi, gda gorzraste, si par zišče, da bi sam svojo držino emo. Do konca 19. stoletja so se lidgē zdavali samo v cerkvi. Od 1894 -oga leta mau vala zakon (törvény), ka je hišni zakon samo te valani, če se lidgē zdajo v kancelaji pred mati-

rom, Győr-Sopron. S sodakami, šteri so na grajncu skrp meli v vesi, so se začnile maužiti Gorenjesenčarke od 1946. tadale. Te dekle so odišle z možaum.

Polonje mladožencev je prišlo na Gorenji Sinik po snejo iz drugi porabski vesnic, največ z Dolenjoga

Leta 1902 in 1904 je 90 % mladi držin z mlajšami živelu pri starišaj, nej ejkstra v svojom rami. Leta 1896 je polonje parov živelu pri žene starišaj. Največ v leti 1903 (88 %) pa pri moža starišaj. Leta 1980 je živelu več samo 17 % mladi držin z starišami. Pri žene starišaj 61 % pri moža starišaj 39 %.

Na Gorenjom Siniki je leta 1987 bilau 264 ižini imen. Po ižinoj imeni leko zvejmo, če držina žive v rami žene ali moža ali pa ejkstra. V rami moža je živelu 47 % mladi držin, ejkstra 32 %, v rami žene pa 21 %.

Če se dekla pa pojep oženita, sprva mā vsikiš svojo ižino ime. Sledik dobi mauž ali žena tisto ižino ime, gde se zdržavata. Mlajši tisto ižino ime erbajo, gde gorrastejo. Te tō, če je tau materin, nej očin ram (npr. i. numara 15: Vankini: Krajcarin=Vankina, j. numara 41: Fistarni: Čemešterin=Fišterna, i. numara 147: Catrini: Vancarin=Catrina). Če so ejkstra, v svojom rami doma, te nauva iža dobi mauževo ižino ime.

Pri zdavanji mladoženec pa sneja oblūbita, ka eden drugoga ne zapistita: "Tak meni Baug pomagaj, Blajžena Devica Marija i vsi sveci boži, ka eto nauzočo N.N. lūbim i njo nigdar ne odstavi, kak dugo bom živo ja i ona, v nikšej potreščini. Tak mi Baug pomagaj, Blajžena Devica Marija i vsi sveci boži." Tau šego, pa te reči so naši Slovence od Madžarov prevzeli 1858-oga let.) Mauž pa žena sta vkūper živelu do konca življenja, nej bila šega, ka bi se razpitali. Oprvim se je en par razpito na Gorenjom Siniki 1937-oga leta. Med 1896 in 1980 se je na Gorenjom Siniki razpitalo 7 parov. Pri trej paraj sta bila badva z Gorenjoga Sinika, pri drugi je biu mauž Madžar.

Smrt olepša spomine. Na gorenjesiničanskom cintori na križaj o pokojni ženi, pokojnem mauži napisano, ka: "nepozablena(i), draga(i), lūblena(i)... tivaršica, tivarš". Na cintori mauž pa žena vkūper počivata (63 %) ali pa z žlatu vkūper (23 %). Če najprve mauž margē, tē si ženske tō dajo ime gorspisati na kamen, moževge bole narejtki.

Marija Kozar

NAŠE PESMI

HODI DŮŠA NA BOŽO POT

Hodi dŮša na božo pot,
na božo pot za Jezušom.
Za Jezušom na goro,
na goro visiko.
Al' tam boš dŮša vidla ti,
ka Jezuš tam za nas trpi.
Za naši grehov volo, krvavi pot poti.

Hodi dŮša na božo pot,
na božo pot za Jezušom.
Za Jezušom na goro,
na goro Vašvarsko.
Al' tam boš dŮša vidla ti,
ka Jezuš tam za nas trpi.
Za naši grehov volo, za nas bičuvani biu.

Hodi dŮša na božo pot,
na božo pot za Jezušom.
Za Jezušom na goro,
na goro Cellarsko.
Al' tam boš dŮša vidla ti,
ka Jezuš tam za nas trpi.
Za naši grehov volo, za nas trjem kronani biu.

Hodi dŮša na božo pot,
na božo pot za Jezušom.
Za Jezušom na goro,
na goro Trojičarsko.
Al' tam boš dŮša vidla ti,
ka Jezuš tam za nas trpi.
Za naši grehov volo, za nas težki križ neso.

Hodi dŮša na božo pot,
na božo pot za Jezušom.
Za Jezušom na goro,
na goro romarsko.
Al' tam boš dŮša vidla ti,
ka Jezuš tam za nas trpi.
Za naši grehov volo, za nas je križani biu.

(Gorenji Sinik)
zapisala: Vera Gašpar
ilustracija: -mk-

čarom (anyakönyvvezető), lotarošom ali žipanom. Pri nas v Porabji je lŮstvo do 1970-i lejť melo za pravo zdavanje samo cerkveno zdavanje. V kancelaj sta mladoženec pa sneja nej Ůšla v zdavanskom gvant. Pri zdavanji so nej bili paulek nej stariške, nej svatba, liki samo dva svedoka. Od kec so si mladi svoj par vŮodabrali na Gorenjom Siniki, tau se vidi iz rojstni i poročni matični knjig tō. Med leti 1896 -1980 se je na Gorenjom Siniki v kancelaji zdalo 1525 parov. Od toga je bilau z Gorenjoga Sinika doma 63 % parov. Pri 29 % je mladoženec nej biu Gorenjesinčar. Sneja je prišla od inak pri 7 % parov. Pri 14 paraj sta se mladoženec pa sneja nej na Gorenjom Siniki naraudila. Do 1924. so se na Gorenjom Siniki zdavali lidgē z Ritkarovec, s Čepinec, Trdkove, Markovec, Matjašovec tō. Po 1924 je iz Prekmurja prišlo 6 mladožencev, med 1941 in 1944 pa sedem. Prvi Madžar se je oženo na Gorenji Sinik 1916. leta z vesi NagymizdŮ.

Med prvo i drugo bojno so dekle z Gorenjoga Sinika ojdle delat v županije Vas, Somogy, Baranya, Fejér. Tū so si dostakrat moža tō najšle. Od 1950-i lejť tadale so se ženile s pojbam i županije Veszprém, Komár-

Sinika. 32 % mladožencev je prišlo iz madžarski vesnic županije Vas, 26 % pa iz drugi županij. Največ iz županije Győr-Sopron (10). Iz županije Komárom 7, iz županije Somogy pa 6 mladožencev. Pri 7 % zakonov sneja nej bila doma z Gorenjoga Sinika. Največ ji je bilo z Dolenjoga Sinika pa z Ritkarovec. ZvŮn županije Vas je prišlo 6 snej (Budapest, Mosonmagyaróvár, Tótkomlós, Mattem i St. Mihael v Austriji). Od mladožencev, šteri so prišli iz drugi županij, je bilau 45 % strokovni delavcov, 18 % sodakov, 2 % brezci poklica, 16 % pa pavrov.

Gda sta se mladoženec pa sneja oženila, je nauva držina gratala. Mladi par je največkrat živo pri moža starišaj. Tau je bilo v 18.-19. stoletji tipično na Madžarskom. Leko so živelu pri žene starišaj tō. Od tistoga mau so moža zvali po ižinom imeni žene. Rejdko je bilau, ka so ejkstra živelu, sami.

Na Gorenjom Siniki so med 1896-1906 v rojstne matične knjige nutpisali tau tō, gda i v šteroj iži so se stariške naraudili, pa gde so se zdržavali. S toga leko vidimo, ka v tisti držinaj, gde so mlajše tō meli, kelko žensk živelu pri moža starišaj kak sneja, pa kelko moškov pri žene starišaj kak zet.

SOLIDARNOST d.d.

Podjetje za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov

Arh. Novaka 4, 9001 Murska Sobota, p.p. 61

Tel: 069/23-830, 069/31-415

Fax: 069/33-001

Poznamo se že 15 let.

Tako kot do sedaj Vam lahko izdelamo:

- Dopisni papir, vizitke, kuverte, prospekte, plakate, brošure, navodila, knjige, etikete, rokovnike, koledarje, voščilnice idr.
- Enobarvni, več barvni tisk v offset, sitotisk, tampon in zlatotisk tehniki in različne vezave, naklad 1 do ∞.
- Šivamo posteljno perilo, delovne in specialne obleke, okrasne predmete in zastavice.
- Vse zgornje Vam nudimo od oblikovanja preko priprave do končne izdelave.

SOMUS

Pri držini Pécz (Škaper) v Paksi

NIKA NEMAMO VEČ DOMA, SAMO CINTOR

Gvúšno vi tó mate takše spoznance, štere trnok narejčki vidite, pa gda je srečate, se tak oponašajo, kak če bi vsakši den uküper prileteli pa bi najbavški padaške bili.

Z Ulica Mariko (Pécz Dezsőné) pa njeno držino sam se srečo slejdnjo paut vendrak kakši deset lejt na Gorenjom Siniki, od kec je Marika doma. Ovak pa živejo v Paksi. Gda sam etognauk po telefoni gorzvau Mariko, drugo paut pa moža Dezsőna, sta tak gučala z menov, kak če bi se včera slejdnjo paut srečali. Prej naj samo pridemo, ka cejla držina rada bau, če je nikši spoznanci gorpoiškejo. Bili smo z držino na dukši pauti, zato sam Mariko prauti večeri iz Vezgeda gorzvau, ka vendrak nemo mogli priti, ka že kisnau baude tačas, ka do Paksa pridemo. Nikša baja nej gé, pravi Marika, vej pa pri nas tó leko spite... Gda je v 11. vóri vnoči čüla, ka nikšoga autona dveri paukajo, je eške pá üšla gledat, leko smo don mi prišli. Prej je komaj čakala, naj pridemo. Na žalost na Duni komp (brod) je več nej vozo, pa smo rejsan zamidili.

Gda smo za en ali dva kedna rejsan prišli k njim, nam je mauž Dezső dveri opro, šteri nam je v künji že pörkölt küjo. Eške smo nej nutri na dveri staupili, gda je mali pes Fifi leto prauti nam pa nam je v svojom gaubci papuče neso. Par mesecov star vnükec Milan pa se je te tó nej zbüdo, gda smo že fejest naglas - zmejs je Marika tó domau prišla iz službe - pripovedjali... (Par kednau sledik sam se pelo prauti Gorenjomi Siniki, pa mi je špajso bilau, ka za nami večkrat obliska s posvejtami nikši auto. Marika pa Dezső so naš auto na Dolenjom Siniki srečali - ge sam je nej vüdo -, so se obrnili, pa so nas do G. Sinika "comarili". Samo zato, ka sta se stela z menov pa mojo držino srečati.)

Zdaj, ka se pripravlamu na božične svetke, na svetke lübezni in prijatelstva, morem povödati, ka sam ge z Mariko pa možom nigder nej büu v kakšom bližišnjom pajdastvi. Najbole zatogavolo, ka smo daleč od enoga drugoga. Pa don sam pri njinoj držini začüto eno takšo lübezen do drugoga človeka, ka mi je zaistino fejest žau, ka so tak daleč doma od nas.

"Kak sam odišla z domi? Kak ti naj povejm... Enoga pojba sam rada mejla, pa sam z njim odišla. Skor 300 kilomejtarov od G. Senika. Letos sua mela 25. oblejtnico zakona. Letos sam gratala babica tó, ka smo dobili vnükeca, šteroma je ime Milan Rózsa. (Zdaj tri "rauže" mamo v familiji!) Čeri Mariani se je tau ime najbole vidlo. Gnauk smo uküper bili pri eni držini, šteri so meli enoga Milana, pa je te moja či tak pravila, če de una gda-svejta mejla enoga pojba, tistoma gvúšno Milan bau ime."

Mauž Dezső je Vogrin, depa un je nika nej prauti toma, ka je žena Slovenka, un eške sam tó poslüša slovenske pesmi s kaset. Marika pravi, ka je mauž trnok rad emo njene stariše tó. Z Mariko se je na Gorenjom Siniki spozno, tam je büu sodak tri lejta. Prauti konci njegove sodačije sta se bliže spoznala. Dezső je februara 1971 dojristo, aprilša pa sta se že oženila v Paksi.

Od moža matj je mrla, gda je mauž dve leti star büu, tak ka je mater ranč nej pozno. Njegov oča je te v

mama mrla, po tistom za štiri mejsce pa ata. Zdaj tam sploj bližišnjoga več nikoga nemamo, nika

- Marika, psiček Fifi, či Mariana, vnükec Milan pa mauž Dezső (sin Dezső je nej doma büu)

Dunaujváros prišo delat, sledik se je v Paksi znauva oženo. Očina druga žena je letos januara mrla. Tak je od moža oča pá sam grato, tak ka ma dosta morejo pomagati, ka je že tó stari. "Trnok je žalostno, ka več ne odimo domau. Na leto samo gnauk, novembra na usi svecovo. Najprva je

nemamo. Samo cintor. Tačas, ka so stariške živel, smo sploj radi ojdli na Gorenji Sinik, sploj vleti, smo grbanje pa gobe brat ojdli pa smo se malo veselili." Gda sam go pito, kakšo čütenje gé, gda se mimo rojstne iže pelajo, štero so mogli odati, mi je Marika

etak odgovorila: "Tau je trnok lagvo pa žalostno čütenje, ka tisto več nej naše. Če bi v Varaši ali Somboteli živeli, te bi leko tadale meli svojo rojstno ižo, tak pa je nej bilau mogauče. Če človek nema vredi ižo, te iža tó na nikoj pride... Gda smo narejčki domau prišli, je telko müši bilau, kak nevole! Zato, ka je iža brezi gazde ostala, je eške maček od rami odišo... Vej, ka svejt ne stane doj, depa sploj bi dobro bilau, če bi mama pa ata eške badva živela... Več sta nej zadobila, ka bi mologa Milana leko vidala, pa bi gvúšno celau radiva bila."

Gda so oča že trnok bežežni bili, ka so več nej mogli oiti pa si kaj sküjati, te je Marika v službi prosila, naj go pistijo za dukši cajt, ka bi una rada doma očo opravala. Svojo držino v Paksi je tó samo njala, pa je skor štiri mejsce doma očo poradavala. Eške dobro, ka so v službi tó celau porazméni bili z njauv pa so ji obečali, ka če go dve leti nede nazaj, te go eške tó nazaj v delo vzemajo.

"Oča mi je vsigder pravo: Marika, malo mi vino prinesi, prinesi!... Najveksa baja je bila, ka je nej mogo oiti, vsigder je samo sejd. Tau, ka sam ma rejsan vsigder malo vina prinesla, ma je trnok dobro spadnilo. Tejlo gledauč pa düšo gledauč tó... Ge sam oči pa materi telko düžna bila, ka sam mogla domau titi. Uni so nas mlajše gori zranili, tau pa smo mi mlajši düžni bili njim nazaj plačati, gda so uni stari gratali. Žočov je najveksa problema bila, ka je nej sto es k nam v Paksi priti. Vsigder je pravo, ka staro drejvo ne smeje nikan nej pelati. Staro drejvo more doma ostati. Mama pa je vsigder pravila, ka če una sama ostane, una pride k

nam v Paksi. Una je trnok rada mejla nas, mojoga moža tó, dostakrat je bila pri nas v Paksi. Ge čisto düšno vejst mam, ka mislim, ka sam mogauča bila narediti, tau sam vse učinila... Oča mi je stau-gezarokrat zavaló, ka Marika, dobro, ka si ti tü pri meni, ka če bi tebe nej emo, ka bi pa te delo?!?... Cejle gneve pa cejle noči sam z njim bila, najbole strašno je bilau, ka je nej mogo spati. Dosta sam djaukala, na slejdnje sam se že bodjala, ka od velke nevole ge nikam pridem, nej oča. Trnok dosta sam delala, ka srmak trnok betežen büu... Naslejdne ma je celau lagvo bilau, zato je v špitale prišo, pa tam mrau..."

Gda sam se čüdivo, ka kak lepau zna gučati slovenski, mi etak pravila: "Tak mi zato več néde slovenski gučati, kak prva, dosta sam zato pozabila, depa materin gezik ne more pozabiti... Gda mi kaj na pamet pride, ka bi rada domau üšla, te nutri dejem te slovenske kazete pa je poslüšam. Takše tó mamo, na šteraj mama pa ata spejvata. Te vsigder tak mislim, ka sam zdaj doma. Mama je tak pravla, gda mi je tau na kazete spejvala, ka gda una več nede na svejti, te mo don leko čüu njeni glas. Tau je meni strašno lejpi spomin, ka leko čüjem mamo pa ato..."

Vendrak sam zato tó nej tak fejest pozabila slovenski, ka dosta mislim na svoje stariše pa na svoj dom. Gda sam eške bola mlada bila, te sam nej telko želejla domau, ka te so eške stariške tó bole mladi bili. Depa kak so stariške začnili stari gartüvati, tak smo mi tó začnili starejši gartüvati. Pa takšoga ipa človek bola začne napamet djamati, kak je dom daleč gé, pa dom kak falí..."

Inda svejta sam na žetvi na Vogrskom uküper delo z Marikinim očom, s Kári bačinom. Uni so mi pripovedjali, gda so za Horthyna na žetvo ojdli, te so po štalajspali. Na eni strani teuci, na drugi lidgé. Mali Jezus se je tó v štalici naraudo. Kak ste leko šтели, stric Kári so dosta trpeli, prva kak so mrli. Baug je tó dosta trpo, prva kak je mrau. Mariki je žmetno na srcej, ka nema več starišov. Marika! Glavno, ka maš čisto düšno vejst. Što poštüje žive, tistoga mrtvi tó radi majo. Zdaj na božične svetke pri gorečaj svejčaj naj vam malo pá spejvata mama pa ata! Pa te vidli, ka vam včasik leži bau. Vüпам se, ka so ti oča spejvali tisto njino najlühšo pesem tó, štera se tak začne, ka: V Zagrebu je Ulica najlepša...

Besedilo in slika: Francek Mukič

ZA LEPŠO ŠAULO

Nej dugo smo vabilo dobili iz Slovenije. 30. novembra so pozvali Mešani pevski zbor Avgust Pavel v Gornje Petrovce na dobrodelni (jótékonyági) koncert. Kulturni program so naši dobri spoznanci zatok organizirali, da bi opozorili (figyelmeztessék) vse, ka bi radi vekšo, modernejšo šaulo meli. Za tau so kreda sami tū aldūvati, nej samo moralno, liki s pejnazi tū pomagati.

Na te den je ranč doj spadno snegj, tak ka tačas, ka se je program večer začno, je vse bejlo gratalo. Liki tau je nej nazaj držalo nej nastopajoče skupine pa publiko ranč tak nej. Prireditiv je bila v Petrovcaj v šauli. Telovadnica (tornaterem) je tak puna bila, ka so nistarni samo od zvūna leko gledali program, šteri je držo 3 vōre.

Domanji so se z lejpim programom pripravili. Deca, odrasli - pa nej samo z Gornji Petrovec - so gorastupili. Seniški pevski zbor je bio edini, ki je prišo iz tujine, prejk Srebernoga brejga. Mi, pevci, smo čūtili, da so nas z velkim poštenjaum sprejeli. Radi smo bili, da smo leko tūj bili. Najbole zatok, ka smo z našim skromnim programom - vūpamo se - leko mi tū kaj pomogli. Drgauč pa zatok, ka smo prišli do toga, da smo pri naši sosadaj leko nastupili. Leko povejmo, da smo že po cejli Sloveniji ojdli, pri najbližnji smo pa, žau, malofart bili. Zatok je nam sploy dobro spadnilo, ka je petrovski žūpan nas na kleta pozvau na njini vaški den. Morem povedati, radi smo tūj blūzi pri sosadaj.

Zelejmo, da bi se organizatorom pršikalo vekšo pa lepšo šaulo naprajti. Lepau za(h)valimo vsem za lejpi sprejem, za bogati program. Vidli mo se ešče.

Irena Barber, predsednica zbora

SRCÉ SMO SI NAPUNILI Z LJUBEZNIJO

Leto 1996 se prebližava konci. Takšoga reda svetimo miklaušovo, pripravlamo se na božič pa na nauvo leto. Med tejm smo dobili vabilo iz Trbovelj od naši dobri poznancov, pevcov, da bi se znovič srečali, s pesmami veselili. Pevski zbor A. Pavel je potovau 7. decembra v Trbovlje. Naš zbor je že večkrat bio pri njij pa ranč tak oni pri nas. Prijateli smo postanili. Nas so čūdovito sprejeli, večer smo pa meli skupni koncert. Njigvi pevski zbor nas je presenetiu (meglepett), meli so nauvi program.

Tau srečanje je za nas nika zvūnrednoga bilau. Vsi smo čūtili, da se prebližava konec leta, božič, nauvo leto. Že smo si doma napunili naše srcé z ljubeznijo do naši prijatelov. Zaželili smo njim blajžene božične svetke, veselo nauvo leto pa mir na zemli.

Na drugi den smo pa pozvani bili na Podkum. Ta ves je 900 metrov visiko. Tam je edna lejpa fama cerkev, stera je zdaj mejla jubilej. Ob 10. vōri se je začnila meša, od pol edenajste se je začno koncert našoga in domanjoga zbora. Peli smo pa skupaj tū dve pesmi, kakoli smo se zdaj srečali prvič. Podkum, pevci, župnija, vala lepa za lejpi sprejem, za lejpo doživetje. Srečamo se na G. Seniki na božičnom koncerti 26. decembra.

I. B.

Narava daje najboljše **Radenska**

KORINICE PO OKNAJ

Števanovska cerkev se po nedelaj, najbola pa na velke svetke redno napuni z verniki. Meše se služijo za števanovsko, otkauvsko, andovsko, veričko pa ritkarovsko lüstvo. Pri vsakšoj cerkvenoj ceremoniji - krstitje, ferma, zdavanje, pokapanje - je zvön gospauda najbola potreben dober kantor. Ka nazaj paunim, od tistogamau je v Števanovca tau Rövcin Jenek (Jenő Oreovec).

Kak ste gratali kantor?

"1955. leta je cerkev nikak brezi kantora ostala. Dja sam tistoga ipa not bijo v cerkvenom pašionu. Gnauk mi samo pokojni gospaud Markovič pravijo, ka bi se dja leko včijo za kantora. Mati mi je tū prajla, aj sprobam, ka pa, ka se mi posreči. Začno sam se včiti na harmoniumi. Vsakšo nedelo sam redno ūšo na plebanijo. Samo ka je tau baja bila, ka so pokojni gospaud igrati nej vedli, oni so mena samo nautline (note) kazali. Dja sam se pa nad tejni nej vörzmo. En čas sam že odo, dapa nikak mi je nej šlau. Tau ti ta moram prajti, v kakšnoj smastvi sam se včijo doma igrati. Napravo sam lesenno tablo pa goranamalo bejle pa črne nautline. Gđa sam krave paso, te sam na tau sprobavo prste goradejvati. Ce so mi krave vujše, sam tablo pod pazdje smekno pa bejšo za njimi. Tau mi je zatok dosta valalo.

Te sam se gnauk napauto k gorenjoseničkomi kantori. On mi je pa tak pravo: "Ti si zaman prišo k meni, najprvin se moreš nautline navčiti!" Mogo se sam tadale sprobavati. Eštja gnesden se moram smejati, kak sam sto gospauda prejkličiti. Igro sam napamet. Nika sam začno pa tašlau. Gospaud mi pa gnauk samo pravijo: "Kama ti gledaš, gđa igraš? Z nautlin moraš igrati, nej ka napamet igraš!" Pa so me tak po nausa dolaklūknili, ranč kak v šaula, gđa sam lagvi bijo, ka so mi vūje potegnili.

Te zdaj, ka mo delo. Eno

leto sam že skur odo pa mi je nikak nej šlau. Te ma je že velka žalost zot-

pojdla. Materi sam pravo, ka sam pa tau dja začno, vej ma pa špot mori, tau dja moram tak njati. Mati pa etak. "A, Jenek, vej pa, če te je Baug dau, eštja probaj." Rejsan sam eštja parkrat ūšo - gnesden ne vej, kak - pa se mi je rejsan posrečilo. Nikak sam goraprišo. Dapa zatok, gđa sam v cerkvi pri najprvi meši igro na harmoniumi, mi je buma aumanca dolatekla po plečaj pa obraza. Na, potistom sam pomalek začno z orgli igrati na kauruša. Vse dale, vse mi je lažej za baugše šlau. Ždaj, za telko lej, pa če mo se s kom pogučavo, mo tō igro."

Kakšno brigo, delo mata kak kantor?

"Od 1956. leta mau sam zvön četrta vsaki den v cerkvi. V četrtek gospaud v Sakalovci služijo mešo. Leto je na več talov razdeljeno. Ždaj je adventni, te božični, postni, vūzemski čas. V vsakšom časi ovak odgovarjamo gospaudi pri meši pa drūdje naute (pesmi) popejavmo. Gđa je pokapanje, te na cin-

tori tō popejavmo, kak se dostaja.

Ce se ženi mladi par, gđa zvaun vdari, njiva nota-staupita v cerkev, dja pa začnem igrati eno Marijino pesem. Med mešov je gospaud ozdavi, pa gđa je s križacom vōsprvajajo, te pā zai-gram.

Pri vsakšoj meši glas dja moram dati za popejvanje. Gđa je potrebno, numare naut premenim

na tabli na stejni. Če kakšno nauvo nauto najdem, te doma probam, po tistom pa s cerkvenim pevskim zborom. Ždaj mi je že zavole, če samo parkrat čujem kakšno nauto, dja te že nautline sam napišem. Dosta slovenski naut mam, stere smo že dugolejt nej popejvali. Te štjem naprej vzeti."

Ali vi, zvön vogrski naut slovenske tū popejvate pri mešaj?

"Polonja naut je vogrski, polonja pa slovenski. Gospaud mi vsikdar pravijo: "Jenő bači, vi popejvate kakšnekolislovenske naute, ne njajte je vō, tau je potrebno. Ce mata kakšne nauve, popejvate je." Oni so prauto nikdar nej bili, nijj veselijo slovenstje naute. Samo ka, če je kratek čas."

Ka pa lüstvo pravi k toma?

"Po pravici, dja sam v navauli, dapa dobro, ka povauli dé. Ze sam goraprišo, ka tau moram, ka lüstvo štje. Tak so prvaulaj, ka pau slovenstji, pau vogrstji popejavmo. Litji, če bi

dja vse slovenstji popejvo, te bi namé že zacmarili. Djesta takšen, gđa slovensko nauto začnem, me vse vlastje goradejo."

Pomalek de tōj sveti den (božič). Gnesden skur vsi gnauk svetujemo te svetke. Kak ste inda svejta svetivali pa se pri pravlali?

"Gdasvejta smo dosta ovak držali božič. Na sveti post smo vse mogli tanaprajti, tak drva kalati, kak gnoj tasklasti, aj na svetek nika nej trbeje. Po oknaj smo korinice (djelenkove vejke, brojco) gorasklali.

En par norij smo tū meli. Gđa sam legen bijo, ma je mati poslala drejvdja trausit z zadnjov, aj na drūgo leto dosta sadja bau. Te me je nanje vzela aj drva nosim v tjojnjo pa vōsparam, kak de se stoj ženo. Dja sam pa puno tjojnjo drv nanoso, ka sam cejlo veričko mladino vōsparo. Na sveti den ma je mati nej pistila z motorbiciklinom k meši, mogo sam peški priti v Števanovce.

(Ždaj pa eštja žena Aran-

ka prpovejda svoje.)

Na sveti post zazranka smo kokaušom nej dali djesti. Podné smo pa na dvauri lanc (veriga) vōvtegnili pa njim ta notasipali zrnje, zatok, naj nedejo vkraj od rama. Pod sto smo sklali lemež, črtalo, vsefale zrnje, (h)rastovo pa brojcovojveko. Tau je prejk svetkov tak ostalo, aj drūgo leto vekši pauv bau.

Pri obedi smo s pogač skardjico njali. Vsakši z držine si je odabrau eno kravo. Na sveti den zazranka je skardjico vsakši svoji kravi dau. Steroga krava je ležala, tisto nej dobro bilau, ka prej mrdje, litji steroga je stala, tisto je bilau dobro. Na sveti post smo vse mogli pripraviti. Na sveti den smo samo k meši šli pa zadvečercoma nazaj k večernici. Eštja povesi (k sausadi) nej slobaudno bilau titi. Tak, ka smo prvin na velko svetivali pa poščjvali tak sveti den, kak vūzem. Te lejpe šege so minauje. Gnesden že skur nika ne držimo."

K. Fodor

OBIŠČITE KOMPASOVE
BREZCARINSKE PRODAJALNE
(DUTY FREE SHOPE)
NA MEJNIH PREHODIH
V HODOŠU IN KUZMI

BOGATA PONUDBA
V HODOŠU TUDI PRODAJA
ZA FORINTE
ODPRTO VSAK DAN
OD 8. DO 20. URE

VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
BRALCEM PORABJA IN
SLOVENCEM NA
MADŽARSKEM

OD SLOVENIJE...

Predsednik državnega zbora Janez Podobnik

Po nekaj neuspešnih poskusih so novoizvoljeni poslanci državnega zbora le uspeli izvoliti svoje vodstvo. Prvi mož slovenskega parlamenta je postal zdravnik, sicer poslanec Slovenske ljudske stranke, Janez Podobnik. Pogajanja so namreč le obrodila sadove. Vse stranke, z izjemo Slovenske nacionalne stranke, so podpisale dogovor, po katerem so dokaj soglasno 37-letnega Janeza Podobnika izvolili za predsednika državnega zbora. Za podpredsednike so izvolili Zorana Thalerja iz Liberalne demokracije Slovenije, dr. Heleno Hren Vencelj iz vrst Slovenskih krščanskih demokratov in Boruta Pahorja, poslanca Združene liste socialnih demokratov.

Referendum

Nekaj tednov po volitvah so slovenski volilci morali spet na volišča. Na referendumu so namreč odločili o tem, kakšen volilni sistem si želijo v prihodnje (sedaj proporcionalni z nekaj elementi večinskega). Volilci so imeli možnost izbirati med tremi predlogi: kombiniran proporcionalno-večinski sistem (predlog državnih svetnikov), dvokrožni večinski sistem (predlog 43.710 volilcev oziroma Socialdemokratske stranke) in čist proporcionalni sistem (predlog 30 poslancev). Referendum se je udeležilo le 37 odstotkov volilnih upravičencev, nobeden od treh predlogov pa ni dobil potrebne absolutne večine.

Smreka za papeža

Vatikan bo letos za božič krasila 28 metrov visoka smreka (težka 4233 kilogramov, obsega ima 219 centimetrov, stara je najverjetneje 77 let) iz kočevskih gozdov, darilo Slovenije papežu Janezu Pavlu II. Smreko so v Vatikan odpeljali s posebej prirejenim tovornjakom.

Pomurski poslanci v slovenskem parlamentu

Pomurje (Prekmurje in Prlekijo) bo v novem slovenskem državnem zboru zastopalo nekaj manj poslancev kot v prejšnjem. Daleč najboljši volilni rezultat beleži Andrej Gerenčar, soboški župan, član LDS, iz iste stranke sta še Geza Džuban in Jože Spindler, srečen splet okoliščin pa je v poslanske klopi pripeljal ponovno Cirila Pucka (SKD).

"NA DRŽINO NAPONA CAJT MAMO"

Gnesden smo tak, da se vsakši paški. V tej sili pa je večkrat tak, ka se spozabimo od svojci. Potegnemo se not v naše iže, tridni smo, nej-mamo volau eške svoje bližnje nej gorziskati. Vejmo, ka je tau nej v reda. (H)vala Baugi zatok najdemo eške gnesden takše držine tū, stere se večkrat srečajo, vkūp odijo. V Varaša sam ojdla pri Wachter Izidori.

Gda sam prišla k njinoma velkoma rami - gde dvej držine živeta - eden mali, dvej leiti star pojbič me čaka na ov kraja vrata. Malo rokau skauz potisne, pa mi etak pravi med tejn, ka mi rokau dava: Baug daj. Za njegovimi plečami pa stoji negui dejd, Izidor, steri ma je tau že naprej pravo, ka se meni etak more pokloniti. Izidor je z Gorenjoga Senika, tam se je narodo pa bio mladi. Njega žena je pa Vogrinka s Črepnika. Ma ednoga sina (Zoli, 31 lejt) pa edno čerko (Judit 28 lejt). Obadva sta že oženjena pa tū z Vogrskoga mata svoja para. Izidor ma eške tri brate pa edno sestro, steri s svojimi držinami vsi v Varaša živejo. Izidora mati eške tū živejo, pri ednom brati so.

Izidor! Velko držino maš. Tau se vidi na slovenskom bali tū, vi napona rezervirate eden sploj dugi sto, vas je dobro videti tam. Ovak tū vkūp odite ali pa samo etakšoga reda?

"Meni pa moji ženi Marika je največ naša držina. Na leto se večkrat najdemo, gda svetimo ednoga pa drugoga dēn. Takšoga reda je nas nagnauk več kar trideset. Te si vōzgučimo, malo pijemo pa kaj pogejmo." **Marika! Tak vidim, ka ste vi vsepovsedik navzauči, gde se kaj "slovenskoga" godi. Na vsakšoj prireditvi**

vas z vašov držinov vidimo. Kak tau?

"Ge sam nej Slovenka, liki meni se Slovenci sploj vidijo. Najbole zatok, ka vidim nikšo vkūpdržanje, pa tau, da ne pozabijo svoje šege, svoje kulture." **Izidor, ti si z Gorenjoga Senika. Tvoj oča so dugo lejt vodili tam pihalno bando, stera več, žau, ne**

mela prakso, pa se mi je tūj povidlo. Etak sam spoznala Zolina tū."

Judit! Ti si par lejt bila člen seniškoga pevskega zbora. Zdaj ka maš maloga Tomaža, ne moreš ojditi na vaje, na nastope. Leko te pomalek čakamo nazaj?

"Za mene so tisto bili leipi časi. Sploj sam rada mejla zbor. Samo ka

hejcamo, te ge furt tak pravim, ka sam ge v držini "manjšina". Ge sam "samo" šofor pa če de vse, kak škem, za dvej leta že v penziji. Vsi drugi so pa vōnavčeni. Radi smo, ka smo deci leko pomagali, ka mata diplomu. Tau tū morem povedati, ka gnesden buma večkrat se ne štē, sto ka je končo. Tau se štē, ka zna napraviti. Tau se mi zato ne vidi tmok. Znanje je po mojom zatok prvo. Brez razmejnoga lūstva ne more eden rosag biti, pa brez navadni delavcov tū nej.

"Radi smo deci, da majo znanje, stero od nji ničē ne more vzeti. Tau je pa rejsan istina, ka gnesden se tau dosta ne računa," pravi Marika.

Marika, ti si dugo lejt v gimnaziji delala, tam si pelala račune. Na gnes si pa v penziji. Kak se kaj počūtiš? Etak si mislila svojo držino pa žitek?

"Pri nas je držina vse. Na držino napona cajt mamo. Tau zatok ne znamenūje, ka je pri nas vse leipo pa vse tak gladko. Dobro znaš, življenje je puno brig, sploj če človek ma držino. Vsakši den ma svojo brigo, pa za toga volo večkrat kaj vkriž tū pride. Depa mi smo furt rešivali naše probleme, med tejm smo nigdar nej pozabili, da mava z Izidorom svoje brate pa sestre. Vkup odimo, poštūjemo se pa kaj štūkamo se tū. Brez eden drugoga pa ne moremo živeti. To je meni najlepše v našoj držini. Nej smo gratali ne vejmo kak bogati. Mamo pa poštene domove, deca znanje, pa ka je največkō, lūbezen eden do drugoga. Zdaj, gda se približavajo svetki, želejmo sebi pa vsakšomi blajžene božične svetke pa veselo nauvo leto."

En tau Wachterove držine

dela. Ka pa vi, podje, ste nej meli volau na kakši instrumentaj špilati?

"Žau nej, zatok, ka med nami eden nejma posluha (hallás). Tau pa ne znamenūje tau, da bi nej radi meli glasbo. Moja čij, naprimer, je v glasbeno šaulo ojdla, žena pa tū sploj rada ma glasbo."

Zoli, tak znam, ka si ti inženir, končo si univerzo. Nej dugo si se oženo, živeš v Somboteli. Na gaus-te odiš domau?

"Sploj na gauste. Eške sam člen nogometnoga kluba na Židovi, etak sam vsakši keden domau prišo. Moja žena je tū rada tūj, obadva radiva odiva na slovenske prireditve tū."

Monika, čūla sam, da si že bila na slovenskom bali tū. Kak se ti je vidlo, pa kak se ti vidi tūj?

"Na slovenskom bali je lepau bilau, nika posebno, toplo, držinsko. Ge sam iz dalečne madžarske pokrajine, liki kak pravnik sam v Somboteli

sam že v lejtaj bila, oženila sam se. Za deteta volo ne morem, pa eške mislim, dugo nemo mogla nazaj priti. Liki tam sam na vsakšoj prireditvi, če je božični koncert ali je kakša prireditev. Brez toga bi nej bilo mojo življenje popolno (teljes)."

Robi, kak zet si prišo k Wachterovim, gde ste pri starišaj leipo svojo ižo zozidali. Ti si s Črepnika. Dobro se počūtiš tūj? Ti si tū tak premišlaval kak tvoja tašča Marika?

"Meni je tūj sploj lepau. Nikak bi več nej mogo brez te lūdi pa držine živeti. Stariše so nam na pomauč. Pri zidanji je nam cejla držina sploj dosta pomagala."

Izidor pa Marika! Vaša deca je - obadva - visiko šolarivana. Zoli je inženir, Judit je tū končala visiko šaulo. Mislim, tauma se radūvata, depa dosta sta investirala tū. Kak vidita, vrejdno je bilau?

Izidor: "Gda se malo

I. Barber

Irena Barber

MATI

Sprtoletje je lepo bilau. Vsakši grm, vsakša djablan, vsakši baur se je gor okinčo s svojimi listjama pa s cvetjoma. Kakoli, ka je laden vóter pijo, deca je vesela bila, gda so je pústili podne iz šaule. Nistarni so tak radi bili, ka so si globko sapo gemali, gda so prišli iz zidine na friški luft.

Ana pa mali Filip sta brat pa sestra. Velka je razlika med njima. Ana odi sedmi klas, Filip pa v prvoga. Druga deca po šauli največkrat tū pa tam ležje, se ne paški domau. Ana pa mali Filip se pa požlakoma vzemata pa zraven deta domau. Njima je mati tak prajla pa je prosila. Stara mama so pred trejmi lejti mrli, etak pa je mati deco na tau včila, aj se sami znajo opravlati. Mati se je pobrigala, da je njija vsakši den kùjana (h)rana čakala, ka je djala v hladilnik. Gda sta njiva prišla domau, je Ana segrjevala obed, mali Filip je pa sto pripravo. Tau se je že v vrteci navčo, depa mati ga je tū navčila. Gda sta obed zela, sta posaudo zaprala. Ana je prala, Filip briso pa na mesto sklau. Künjo sta vred vzela. Mati je tak zrandelūvala, ka do tretje vóre - tačas, ka stariše domau pridejo s službe - se leko špilata, po tistim se pa morata včiti.

Gda se je autobus preblizavo k vesi, njiva sta ga že čakala. Čakala sta svojo mater pa očo. Stariše so napona na edno partijo delali, etak so se zazrankoma z decov nej srečali, oni so te eške spali. Tej zadvečerki so najlepši bili na svejti. Oča pa mati sta nikšo malenkost furt prnesla deci.

Gnešnji den sta mala napamet vzela, ka se mati ne drži tak na smej kak ovak. Nika sta nej prajla, depa tau je doma ranč tak šlau. Mati je nikša žalostna bila. Zatok je ranč tak opravlati svojo delo kak ovak. Držina je nej bogata bila, liki tau je vsakši vido, ka so srečni. Majo svoj lejpi ram, auto, doma je čistauča. Deca, ranč tak kak stariške, odi

v rednoj pa čistoj obleki. Mati tau vse vodi. Oča je tū reden clovek. On se po dela skrije v svojo malo delavnico (mühely), gde vsefale maštrije dela. V vesi on popravlja elek-

triko, naredi kakšo tišlarsko ali šlošarsko delo. Po večeraj malo pogledne v krčmau, spige svoja dva ali tri špricere, pa domau k držini. Doma je nigdar nej svaja. Ne slūžijo vej ga baug kak dosta, liki za pejaz volo je nigdar nej navola. Mati not vtała vsakšomi. Oča, Pavel, ma svojo slobodnost pri pejaz, normalno leko cera. Mati, Ida, ranč tak. Deca je nigdar tau nej čula, če so kaj v šauli prosili, ka zdaj nega, pa zakoj tau trbej, zakoj že pá prosijo...

Večer je. Držina večerja, vsi se skaupajo pa vsakši dé na svojo mesto. Nigdar se nej zgodilo, ka bi mati deco samo tak not poslala, pa bi je tam njala. Od mala malūj mau je tak bilau, ka prva liki so zaspali, si je prpovejdala z njimi. Mali Filip je tomi sploj rad bio. Mati ga je vsakši večer po glavej, po obraza baužala, on je pa male oči zapro. Gnes večer je mati malo duže bila pri Ani. Nika sta si dugo prpovejdale. Gda je prišla k Filipi, go je že sploj čako. Potegno se je k stenej, mesto dau materi na posteli. Gnes ma je mati nej dosta gučala, liki bola ga je k sebi stiskavala kak ovak. Mali Filip je gnauk samo nika toploga začuto na obrazi. Te je vpamet vzeo, da so tau materne skončé. "Mati, zakoj djaučeš?" pita. Mati ma pravi, ka ranč ne

djauče, samo od posveja se ji oči skončijo. Filip je pa - kakoli je mali bio - nika drugo vpamet vzeo v materni očaj. Nikšo veliko žalost. Več je nej spitalo, zaspo je.

Ida je že par kednov nika špajsnoga čutila. Pod lejvo pazdov je tak čutila, kak če bi ji pauleg prsi nika zadejvalo. Večkrat se je sama gledala, pa je nej mogla zaojdi tisto nika. Etak se je pa na njé vzela pa je ušla k doktoru. Gda go je doktor zvižgalivo, je buma nikši čuden obraz emo pa tak pomaleg gučo. Ženska, vi na prsi nikši otejk mate. Tau de trbelo vračiti. Ida pa včas: "Raka mam? Povejte mi, če je tak ali ne!" Doktor je samo telko pravo, ka se tau leko na hūdo, depa na dobro tū obrnē. K tomi trbej vžgalivanje.

Ida je napona mogla ojdi k padarom. Ka je čutila, tau nišče ne zna. V vsakšoj minuti so ji njeni na pameti ojdl. Vse se je vkūp zmejšalo, na svejti ji je več nika nej vredno bilau, samo njeni. Če si je na deco mislila pa na Pavla, se ji je od britkosti srce skurok razpaučilo. Doktorge so vse probali, nej so jo steli včas in operirati. Žau, tau se njim je nej priškalo, etak so naslednja tak zgrūntali, ka jo samo operacija leko rejši. Med tejm je pa že skurok gesen gratala. Ida je not legla v špitale.

V šaula so školnicke tū vpamet vzeli, da je deca nej tak, kak je bila. Večkrat sta obadva tak zamisleniva bila, ka sta nej čula, gda so je gor zvali. Leranca je pitala Ano, ka je z materjov. Ona je pa samo telko znala, da je mati v špitalaj pa de mejla operacijo. Edna vekša dekla je pa po šauli etak prajla Ani: "Pa ti ranč ne znaš, ka tvoja mati raka ma?" Z Anov se je cejli svejt obračo. Doma so njej tau nej vōprajli. Zdaj je v velkoj nevaui Filipi tū prajla. Pa eške tau tū, ka sto raka ma, mrjē.

Eden večer, zdaj, ka je mati nej doma, oča pride k njima. Ana je že velka, skurok 14 lejst stara. Njej že bola leko kaj povej. Gda pa k malomi Filipi pride, se ranč tak k stanej

potegne, kak materi. Oča ga bauža po glavej, po malom obrazi. Kak ga etak k sebi stisne, čuti na svojoj rokej nika mokro pa vraučo. Mali Filip se skuži. Gda ma pa pravi, ka aj ne djauče, te pa na ves glas začne djaukati, tak ka ga kumaj pomiri.

Ida je srečno vōprstala operacijo. Že so se vūpali, ka nede dugo, da pride domau. Gda je tau Pavel deci pravo, so vsakšo minuto - sploj pa mali Filip - pitali: "Ata, gda mama pride domau?" Pavel ji je tolažo, kak je mogo, kakoli je on tū puno nevaula bio. Tisti otejk so vōzeli, zdaj je samo tau pitanje, če je takši, ka de ušo po teja tadala ali nej. Eške dugi 10 dnevoj se trbelo čakati, da so v laboratorijumi specialni strokovnjaki vōnajšli, ka Ida ozdravi, nej se ji trbej bojati več.

Gda je deca prišla pred Pavla na autobus, Pavel se je držo na smej. Mali Filip pa: "Gde je mama? Gda pride? Kak dugo de eške v špitalaj? Gda Jezuš pride, te de že doma?" Pa eške stau pa stau pitanja. Gda so prišli domau, ji je dojpasado pa njima je povedo, ka mama na svetke že doma baude. Jezuš pa spišemo, ka aj sploj lejpi dar prnesē njej.

Prišo je den, gda so šli po mater. Z autonom se je dobro edno vōro trbelo pelati, deca je strašno nemerna bila. Mali Filip je stau pa staukrat pito, gda do že tam.

Ida je blejda, eške slaba sejda v špitalaj na svojoj posteli. Mali Filip je stano na pragi, kak steroga so dojbabili. Nej se je mogo zmiriti z materjov. Nej je vido njenoga punoga, redečoga obraza. Samo, gda se je mati zasmējala, je skočo pa leto k njej. Ona ga je samo na raji stisnila k sebi. Mali Filip pa: "Mama, več nigdar neš od gaumi? Vsigdar š doma? Že sam piso Jezuš, aj ti lejpi dar prnesē."

Na svetke so že vsij vkūper bili. Mati se je radūvala lejpmi dari, depa najbolja svoji držini. Tak so bili s tejm drugi tū. Mati je doma. Nega od toga lepšoga.

... DO MADŽARSKE

Dan manjšin

- 18. december je od lanskega leta dan manjšin na Madžarskem. Ob tej priliki so v Kongresni dvorani madžarske skupščine podelili ti. "Odlikovanje za manjšine". Med 20 nagradenci najdemo znane osebnosti manjšin na Madžarskem oz. Madžarov v zamejstvu.
- Ob tem dnevu je KOSICEV SKLAD na Gornjem Seniku pripravil skupno praznovanje božiča za slovenske učence in učitelje v Porabju. Pokrovitelj praznovanja je bila POP TV.

Predstavitev

ljudskih običajev

Etnografski muzej v Budimpešti organizira 22. decembra predstavitev manjšinskih ljudskih običajev, ki so povezani z zimskimi koledarskimi prazniki. Prireditve se bosta iz Porabja udeležili dve skupini, in sicer mladi z Gornjega Senika bodo predstavili betlehemsko šego (božični koledniki), otroci števanovske šole bodo "ojdli po Liciji" in friškali (tepežkali). Seniške mlade je pripravila Klara Fodor, sekretarka Slovenske zveze, števanovske osnovnošolce pa njihov učitelj g. Karel Krajcar. Porabske dobrote bodo pripravile seniške gospodinje Vera Gašpar, Magda Rogan, Hilda Cabai.

Prireditve ob koncu leta

- 26. decembra bo v gornjeseniški cerkvi BOŽIČNI KONCERT, na katerem bodo sodelovali naslednji zbori: Mešani pevski zbor s Podkuma, Moški kvartet iz Martinja, Cerkveni pevski zbor z G. Senika ter MePz Avgust Pavel. Koncert se bo začel po slovenski maši.
- 27. decembra se bodo srečale porabske slovenske kulturne skupine, da bi ocenile delo v letu 1996. Ob tej priliki bodo otvorili likovno razstavo dveh likovnikov, upokoencev, prof. Vlada Sagadinja in g. Ernesta Bransbergerja iz Murske Sobotice.
- 29. decembra se bodo srečali v Monoštru porabski upokoenci. To popoldne jim bodo med drugim predstavili Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem, avtorice Marije Kozar.

Spoštovani bralci!

Prva številka Porabja v novem letu bo izšla 16. januarja.

Jajjaaaa?!?

Vej pa don nej?!?

Preméno rešilni auto. Ne tak dugo so na Vogorskem vkrađnili en rešilni auto (mentó). Policija je pravila, ka prej té auto nede naleki najti, ka de gvúšno sirenó nūčo, tiste pa nede vūpali dojavtavi. - *Vejpa vendrak so cevjo vodstvo vogorske policije don nej zatogavolo dojmínili?*

Kam je preméno maust? V Kolumbiji v enom malom varaši pa so celau en menši maust vkrađnili. - *Leko ka je mosté najleži krađniti, ka človek za sebov gorpobaré maust, policijo pa pisti na drugoj strani potoka?*

Sigurni za imigrante. V Meriki so v zadnjom cajti fejš sigumi gratali, ka več tak naleki ne pistijo v svoj rosag lūdi iz tihinski rosagov. Nin sam vido eno karikaturó, ka gda je Shannon Lucid, merikanarska astronautka (úrhašónó) nazaj na zemlau prišla, potem ka je 188 gni v univerzumi bila, go nikši birokrat pito: "Gospa, pa zaka šketé v Meriko priti?" - *Kak bi dobro bilau pri nas tó, če bi ništarne birokrate tak v univerzum strlili, ka bi nigdar več nej mogli nazaj priti.*

Šenki ali nej šenki? Na Švedskom do od januara tadale lidge leko šenki telefonéráli na enom takšom telefóni, na šterom do zmejs med gučom mogli reklame poslušati. Prva kak začnejo

ŽENSKÉ NAJ ODIJO PEJŠKI?

gučati, do 10 sekund reklame poslušali, 50 sekund pa do leko gučali. Potem pa do reklame samo vsakšo tretjo minuto. - *S tem, se čudna šega začne na Švedskom. Lidgé aucigamau nede samo te na sronjek ojdli, gda v tv-ni déjo reklame, liki te tó, gda do telefonirali.*

Ženske naj odijo pejški? Po celjom svejti so se čudivali, gda so Talibi v Afganistani vóđali ukaz, ka ženske ne smejo delati. Tau je tó špajсно, ka v Kuvaiti ženske ne morejo dojdati svoj glas, gda so politične volitve (választások). Človek pa leko na bejli gleda te tó, gda čuje, ka v Saudskoj Arabiji ženske ne smejo auto voziti. - *Kak je že tista mariborska pesem: Moški majo čudne navade?*

Najbole demokratična država na svejti. Malo smo že, vala Baugi, pozabili na Simpsona, s šterim so takši velki cirkus delali na birovi (sodišču) v Meriki. Pa don morem dojsipisati, kak so naprliko manipulirali poroto (esküdszék), šteri so zveksóga čmi lidgé bili. Tisti fiškališke, šteri so Simpsona branili (the Dream Team), so poslali ene lidi v Simpsonovo izo, šteri so mogli vse keje po stenaj, na šteraj so bile bejle ženske, dojmíniti s čmimi ženskami. Zato, naj bi Simpson tistim z birovi, gda so prišli kauli poglednit v njegvi dom, bole simpatičen būu. - *Kak smo vidli, Simpson jim je būu rejsan simpatičen, ka so ga rejšili vauze. Nam pa takša Merika, štera se tak rada vali, kak demokratična je, nej najbole simpatična.*

Fr.M.

Pismo iz Sobote

Takša šega je, ka se sikšo leto, kda njeni konec kcuž dé, napravi nikši račun za nazaj. V novinaj, po radiji in televiziji do nazaj poglednoli in potejgnoli črto pod letom 1996 in vóovadili, kelko je tou leto spadnolo deža, kelko je cejli svejt hrane spouvo, kelko je bilou mrtvih na cestaj in kelko v bojnaj, kelko se je spilou alkohola, kelko novih mlajšov nan je prineslo preminaučo leto, kelko novih betegov so vónajšli, kelko autonov so vkūp sklali, kelko lidi je ostalo brez službe, kelko se ji je razpitato, kelko oženilo, kakša je bila inflacija tan pa eti pa vseposejdi, kelkokrat so lidje v preminoučon leti sprekinjali in tak tadale.

Gvúšno kaj takšoga v tej naši novinaj tó bou, zatok pa, ka de toga etak ali ovak zadosta vseposejdi, vse ge rajši neka drugoga v ton slejdnjon pijsmi vóovadin. Pravzaprav, rajši mo van neka prpovejdo.

V ednon varaši je živo eden človek, moški. Neje biu nej stari pa nej mladi. Biu je tisti lejt, sterin pravimo srednja lejta. Pa zato, človek steri je že v srednji lejtaj, je že nika skouzi dau v svojon življenji in že kaj je sprobo tó. Tomi našomi človeki pa se je nej nika poznalo, ka bi življenje že kaj vóobrmolo, ga kaj navčilo. Tak se je oponašo, kak ga je mati navčilo, kak so njemi v glavou zmatali njegvi stariše in že od

NAŠI CUGI

najmlajši noug dale je ousto gnaki. Dobro, un je gračuvo večji pa večji, ka je tak redno reden moški grato. Ali, kakoli njemi je leko šlou čistak vse naou-pak, se neje obrno. Zdjaj je pa te že čas, ka van vóovadin, kakši je biu tej človek.

Živo je v držini, stera je mali pa mali krajcar na krajcar dejvala in tak pomali gratala preci bogata; in ške dale je pejneze vkūper grabila in iz takših preproustih in fajnskih lidi so gratali čidale bole v sebe zaprejtí in bojali so se sikšoga živoga. Pravzaprav, nejsó več vórvati nikomi. Pomali so si začali brodití, ka so lidje na ton svejti samo zavolo toga, ka bi njín škodo naprajli. In v takšon je gor rasto tej naš človek. Sikši den je čūu, ka nega dobroga človeka na ton svejti, ka je vse ka je dobro doma samo v njihovom rami, ka nikomi na ton svejti nesmi vórvati nej rejči.

Tak je gračuvo starejši, se vóžašoulo in odo v službo. Ali, kak povejdano, vse tou je ojdilo za njín. V službi je nikak nej mogo z lidmi vkūper priti. Pa je odo od službe do službe, vseposejdi je vujšo, zato ka je nikak nej razmo, ka se godi kouli njega. Zadnjo službo je tanjau na svoj rojstni den. Njegvi pajdaši iz službe so njemi za te njegvi den kúpili eden mali dar. Dali so njemi ga ta na njegvo mesto, un pa ji je samo debelo

gledo, pa si svoje brodo. Pravzaprav, brodo si je, ka tou gvúšno neje tak kak vóvidi, liki ka se z njega nouri redijo. Samo je gor stano in odišo in nigdar več ga je nej bilou nazaj.

Doma se je nut zapro in si brodo, ka aj zdaj napravi. Vseposedi je že biu v službi v ton njegvon varaši. Več nikan ne more iti. Najbókše de, če se preseli v nikšen drugi varaš. Spakejro si je stvari in odišo na železniško postajo (állomás). Tan je proso karto za susedni varaš in čako, ka pride cug. Pomali je vóra kcuž šla in cug je ob pravo vóri stau tan pred njín. Un pa je čako in nikak je nej gori stoupo. Čako je in čako in ške skouz čako, zato, ka nikak nej mogo vórvati ali je tisto biu rejsan pravi cug ali pa so njemi samo lažali. Za karto je tó nej gvúšen, ka je rejdna in ka njemi je tisti moški z brkami nej oudo čista nika drugoga. Kakoli že, človek ške skouz stoji tan in cugi vozijo mimo njega.

Se mogouče pitate, ka san van škeu praji s ten prpovedavanjon. Nika čista maloga. Ne piščavlite cugov, ka vozijo mimo vas. Vórvlite mi, ka gvúšno steri ide v pravi kraj in ka je bar eden za vsakšoga od nas. Te pa naj bou tou želja za leto, stero je pred nami. Pa srečno pout.

MIKI

Iz ene zadnjih oaz neokrnjene narave... za vse tiste, s katerimi želimo to bogastvo deliti

Pomurske mlekarne iz Murske Sobote Vam nudijo kvalitetne izdelke:

- trajno mleko in smetana
- maslo 15, 20, 125 in 250 g
- mleko v prahu 500 g (hrana za dojenčke)
- instant posneto mleko 400 g
- evaporirano in kondenzirano mleko
- ledeni čaj
- instant domači čaj
- instant kava
- Gibko (napitek za športnike)
- SADKO - sadje s smetano
- pudingi

Sodobna proizvodnja, tradicija in izkušnost kolektiva so jamstvo kvalitete izdelkov.

Pomurske mlekarne Murska Sobota p.o., Industrijska ulica 10, p.p. 230
Telefon: 069/32-330, telefax: 069/22-339

Milan Vincetič

PEJPI

Te me je doubó. Mislim, ka san se s telefonom, s šterim san se že cejlo popoudnek špilo v očovo železničarski pisarni, tak zamouto, ka sploj nejsan čüo, kda je poklončko. Te pa je kak medved zargato po okni, ka san prebledno in pomislo: gvüšno sta prišla policaja gli zdaj ta me zaklenila v lisice (bilincs) in me odpelala kak touvaja.

Pa njiva nej bilo: odgrno san fijanko in zagledno njegov slinasti, norčasti obraz. Naslono se je na polico okna, tacko je na mesti, črbnavo škilo v mene in kazo nekan prouti dveran. Najrajši bi ga zacmaro kak zafca, pa san se ga nin notri fejšt bojo.

- Pejpi pejpasti, san sopo, ka za vraga iščeš tü...

Pa sploj nej bio Pejpi, tak so ga samo od inda svejta zvali. Zato, ka je Boug pri njem škrtlavi bio s pametjo, kda jo je talo. Ponavadi je ojdo okouli kuč in tuj pa tan fkradno kakšen falajček mesa ali kupico vina, če je že bila na stauli, zatou so na njega dostakrat načemerili pse, a po srci je bio gvüšno dober kak med. Zato pa smo ga šolari dražili, naj nam pokaže ftiča in se mu counali:

"Pejpi, Pejpi, kak si slejpi, pozimi odiš bous,

ka nega gadov niti ous..." Ponavadi se nej čemerio, kda smo kričali v njega tou pesmico, samo dvakrat, trikrat je stoupo, kak če bi nas ščeu namlatiti in zaščotkau kak pujcek:

- Pejpi, Pejpi neje slejpi, Pejpi, Pejpi pojep lejpi...

Zdaj pa je stao kak lipof bougec. Zagledno san se v njegof zasenčeni obraz, duge, neobrite kosminje in povejšnjene čobe, v njegove nika preveč stršljive oči.

- Pejpi, lejpi Pejpi, iti, san ga oponašo, zadnji cug je že odpelo.

Odpro san blagajniško okence: v mene je kak oblak vdarila saga po lüki, palinki in tobaki. Pejpi je,

če se je le dalo, vgojno džo tej s špejkon ali večerdžo segnjeno mlečko s česnekom, pazo je samo, ka se mu nej bi zdignó želodec.

- Pejpi, lejpi Pejpi, je žvečo, meni vkraj iti, Pejpi žena čakati.

Ob ton so se mu od blaženosti raztegnile čobe do vüj, da so se pokazale vse črne črbine.

- Hehehe, je prikimavao, Vilmica, štera bi druga...

Znao san, ka nemre biti druga. Odkda pomnim, so ga napelavali z nekšno Vilmico, glij tak, kak so pravili, plantavo na düši, kda pa so jiva zgrabili v gümli, so jiva mogli s silov zvlečiti naraznok.

- Hehe, Vilmica samo mene čakati, v krčmi mene čakati...

Cepetao je na mesti, se škrabao po črvej, odkapčó skrakico in jo na videz obimao, čez čas pa potisno pred mene sto dinarov in mi zapretio:

- Daj mi karto za cug... daj friško... če nej, mi vujde...

Te pa me je kak blisk prestrelilo: iz žepke san potegnó dveje že prelük-njani karti, štere san malo prle poubro na perouni.

- Štero ščeš, Pejpi slejpi, san se delo pametnoga, povratno ali samo v eno pout...

Napravo je prave volovske oči:

- Pejpi, lejpi Pejpi, obej, ka me gledaš... ena za Pejpi, ena za Vilmica...

Čez čas je karti vrto med prsti.

- Pejpi, Pejpi, lük-njica, je poškodilo.

Nej san znao, ka bi.

- Samo z lük-njastimi te pustijo skoz tunel (alagüt), Pejpi lejpi, skoz tisti stanjofski tunel... Vilmica pa je na ovi strani, a nej, Pejpi?

Vido san, kak mu je zasilalo čelo. Že se je napouto k vratom, pa se je nag-nouk obmo.

- Nega pečata, mi je dopovedavao.

Pokazao san mu, ka je nouri, on pa nikaj, porino je glavo skoz okno in me

proso, naj mu pritisnem pečatlin na čelo. Mogo san fejšt zadržavati smej, melo me je celou, ka bi mu zapopejvo tisto "Pejpi, Pejpi, kak si slejpi", a kda so se vrata za njim komaj zaprla, mi je že nikak navijao vüjo. Bio san tak zamouteni s Pejpijom, ka sploj nejsan vido, kda se mi je oča postavó za hrbet in me začó vlejšti za vüjo.

- Ka si bodeš zapomno, vuzgrivec, Pejpi si zasluži karto za prvi razred...

- Vej san mu jo pa dao, san se izmotavao...

- Pa so bile prelük-njane, vuzgrivec, je sikao kak šarkanj. Vse san dobro čüo, ti mali prefriganec. Leko ma v žepki gezero takšnij lük-njastij kart, pa nikdar ne de vüpo skoz stanjefski tunel... Kak če bi bilou tebe kaj več v

lačaj... Pa šče nika: nazaj ti jih pmesé... pa tüdi na pejnaze nej pozabo...

Odsegamau san bio kak gnilo jajce. Od straja san se zvlejško v kout male stanjofske pisarne in samo čako, kda de zafüčko cug. Pejpi de zagvüšno poklončko. Pa tüdi ges san se nej dao: na glavo san dao očovo rdečo železničarsko šapko in se delo glavnoga.

- Dveje... hehe... je bliskao z očami... Pejpi lejpi, z Vilmico na kejpi... odpelati... hehe.

Za njim je rejsan v preveč šürki kikli kak vrabeu prestapala Vilmica in ga od odzaja nekaj dreggala, ges san pa pred njega važen kak marelá vrgo karte s stotimi dinari vred.

- Hehe, se je smejao kak luna, Vilmica, ti si moja Vilmica... iti zdaj na mariška...

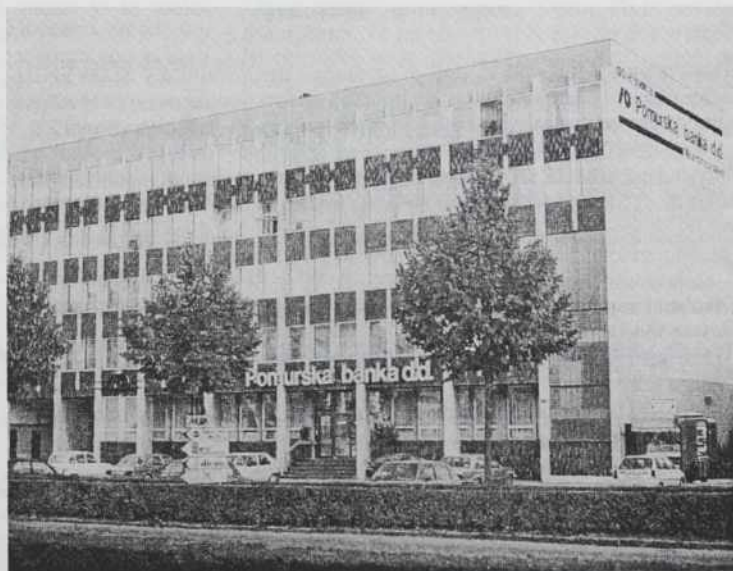
Küšno ji je lica, ka je glas-

no cmoknilo, ges san pa friško zapró okno. Pejpi se zagvüšno od straja nej spomno na pečatlin, kda je zagledno mojó rdečo kapo. Vidlo se mu je celou, ka je prebledno, zato je potisno karti mimo žepke.

Pobasao je svojo slouko Vilmico in se od radosti kak na tanci odvrtó skoz vrata, ges san pa komaj čako, ka poberen njegovi zgübleni karti. Komaj sta se namestila v prvom razredi, je cug že potegnó.

Pejpi se je kak v senjaj obesio na okno, ona pa mi začala kak kakšna varáška gospača majüjati s svilanim vacelejgom, meni pa nej preostalo nikaj drugoga, ka san se kak pravi nemak zagno z njimima izgüblenima kartama za cugom, če gli je že Vilmica potegnila Pejpija na zic in mi začala kazati, ka si zaman brüsin peté.

Slovenecem na Madžarskem SREČNO IN ZDRAVO 1997

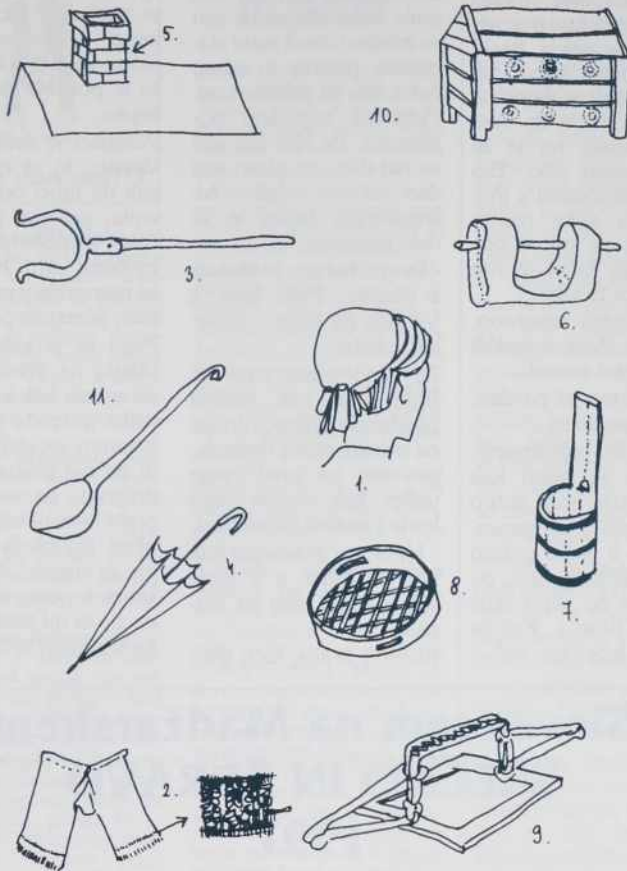
Moja domača banka

Pomurska banka

Murska Sobota

PORABSKI ETNOLOŠKI SLOVARČEK

1. avba (fókötő) - auba (Š)
2. ažur (azsúr) - pártice (GS)
3. burkle (kemencevilla) - borkle (GS, R), vile (GS, R, V, Š, A, Sv, Sa), börgle (DS)
4. dežnik (esernyő) - držénca (GS, DS, Sa), držénjak (R, Š, A), dežénjak (V), šator (Sv)
5. dimnik (kémény) - raur (GS) urau (DS, R, V, Š, A, Sv, Sa)
6. klanfa (tehnébéklyó) - klánta (GS), klánfa (Š), zánka (V)
7. napajalnik (itatódézsza) - pitli (GS, V, Sa), pitl (DS), pikli (R, Sv), škaf (V), piklin (Š)
8. rešeta (rosta) - rešeda (GS), rešeta (DS, R, V, A, Š), riešeta (Sv, Sa)
9. skobec (csapóvas) - skópec (GS, DS, R), skopac (V, A, Sa, Š), škuopac (Sv)
10. tesarska škrinja (ácsolt láda) - škrinja (GS, V, Š)
11. zajemalka (merítőkanál) - šejpkarca (GS), šejpka (GS, DS, R), žlica (V, Sv, Sa), ve(ö)lka žlica (Š, A, Sv, Sa), žlica za grabiti (Sv, Sa)

(GS: Gorenji Siniki, DS: Dolenji Sinik, R: Ritkarovci, V: Verica, Š: Števanovci, A: Andovci, Sv: Slovenska ves, Sa: Sakalovci).

Hvala za pomoč vsem, ki ste poslali odgovore na kviz "Ka je tau?"

Marija Kozar

Feri Lainšček

DARILO

Rad bi prišepnil
snežnemu ušesu,

kako sem bil srečen
ob božičnem drevesu.

Hvala ti zima
za največje darilo,

le kaj bi mi sanke,
če ne bi snežilo?

ISKALCI ZAKLADOV

Pri uri slovenščine smo zvedeli, da Županijska knjižnica Dániel Berzsényi razpisuje natečaj z naslovom Iskalci zaklada.

Cilj natečaja je bil ohranitev kulturne dediščine Slovencev, Hrvatov in Nemcev v Železni županiji. Iz naše šole se je prijavilo šest otrok. Zapisali smo lahko kratko pravljico, pripovedko, šego ali navado iz našega okolja v materinščini. Pravljice so nam pripovedovali stari starši. 7. decembra smo se napotili v Županijsko knjižnico v Sombotel, kjer so ocenili naše naloge. Že dolgo časa smo se pripravljali na ta dan. Ko smo prispeli v Sombotel, so nas že čakali. Preoblekli smo se in smo šli v praznično dvorano. Bilo nas je malo, ker otroci, ki so hrvaške in nemške narodnosti, niso mogli prispeti zaradi slabega vremena.

Najprej so nas pozdravili, potem smo pa zvedeli, kako so ocenili naše naloge. Nagradili so oblikovanje oziroma urejenost naloge. Skoraj vsi smo dosegli kakšen dober rezultat, zato smo dobili bogata darila. (Prvo mesto Anastazija Bajzek, 8. razred; drugo mesto Edina Ropoš, 7. razred. OŠ G. Senik; 3. mesto Lilla Fasching, 5. razred OŠ Monošter. Sodelovali so še: Viktor Časar, Šandor Bajzek, Andreja Nemet s seniške šole.) Mi, učenci slovenske narodnosti, smo dobili darila tudi od Slovenske zveze. Potem smo imeli prosto. Čakale so nas bogato pogrnjene mize. Lahko smo pogledali knjižnico za otroke in odrasle ter glasbeno knjižnico. Potem je sledil naš program. Najprej sta dva učenca igrala na harmoniko. Nato sem jaz povedala pravljico v narečju. Tri učenke so pele slovenske pesmi. Plesna skupina pa je plesala narodne pleske. Našo predstavitev je spremljalo zadovoljno ploskanje. Na koncu nas je pa hrvaška glasba spodbudila k plesu.

Zelo dobro smo se počutili to soboto, kljub temu da smo bili malo nervozni. V imenu slovenskih otrok se zahvaljujemo Županijski knjižnici za možnost sodelovanja na tem tekmovanju pa za tople sprejem, Slovenski zvezi pa posebej za njihovo pozornost.

Anastazija Bajzek
OŠ Gornji Senik

DRAGI BOŽIČEK!

Najprej Te lepo pozdravljamo.

Pišemo ti iz daljnjih krajev, iz Porabja. Vemo, da dobiš pred prazniki kup pisem in da dobiš milijon prošelj, ki bi jih moral izpolniti, ampak ne pozabi tudi na nas "uboge učitelje", in naredi nek čudež!

Prišepni odgovornim, da bi boljše nagradili naše delo in da bi priznali naš trud, skratka, da bi nam malo povišali plače. Hvala! Mi ti zaupamo!

učiteljji
OŠ Gornji Senik

VSEM BRALCEM
ČASOPISA "PORABJE"
ŽELIMO VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE
IN
SREČNO NOVO LETO 1997!

ZDRAVILIŠČE
MORAVSKE TOPLICE
Tel.: 69/48-210

Milan Zrinski

K O L I N E

Gda se leto na mrzeu čas obrné, te se lidgé bole ta notri vlečemo pa najdemo čas za kakše lepše stvari. Prlé kak zača zmrzavati, delo okouli iže ta fčinimo, si kurjavo pripravimo pa se med štiri stene spravimo pa kaj ta dregamo.

Kak pritisne prvi mraz, tak túdi najlepši svetki v leti pridejo: Miklouš, božič pa nouvo leto. Nej samo najlepši, túdi največji. Mogouče zatou, ka ji mammo túdi čas svetiti, da nemremo vó na kakše drúgo delo. Zadnje delo, ka ga moremo vinej opraviti, so pa koline.

Že inda je tak bilou, ka so lidge klali te, gda so vinej vse ta fčinili. Bogati so klali več, srmaški - tej je dosta več bilou kak prvi - so pa tisto svoje prasé, ka so ga pač ftejnoli skrmili prejk leta, glij pred božičon bujli, ka je bar te bilou kaj boukšoga na stouli. Za ene pa drúge so pa bile koline domanji svetek. Nej samo, ka so se lidge malo nageli pa veselili, za tou priliko so lejko túdi rodbino pa botrino pa sosede vkúp pouzvali pa njin bar idnouk na leto kaj boukšoga ponújdili.

Tak so že vgojno, gda je ešče kmica bila, prišli najprlej moški: veški mesar, kakši sosid, vújec pa strjic, ka so pomogli svinjo doj vdariti. No, najprlej si je trbelo mouč gor zeti:

kakšo palinko ali pa dve, lejko túdi s tejon, kakše čarne kave pa pač nej bilou inda. Vertinja je že lejtal z vrtankami okouli pa pripravlala sklejco, ka bi svinso krv gori pobrala. Deca so túj nose cuj držali, ka ja ne bi zamúdili zagezditi svinje, gda jo moški bujejo, če glij ka so se malo bojali, gda je cvijlila.

Za svejkla so jo te bujli, odrli, lejko pa túdi poparili pa obrili ali pa osmoudili s friškov slamov (kak je pač vert šteu), jo raztrančejrali pa spucali. Te je že vertinja pečeno krv ponidila pa česnek pa vrtanke, na šporeti so se že getra cvrle, ženske so črejva (klobase) pucale pa rejtaše fteguvale, za obid pa so že kújale mlečno plúžčovo župo pa pekle malo mesa, ka so se delavci lejko nageli.

Po obejdi je rejč že malo bole živa gratala, ka se je že domače vino leko pilou, ka je podlaga (alap) bila. Moški so pripravili mesou pa začimbo (fúzer), ženske so skújale kašo pa so se spravili krvajican. Bejle so delali s prosejnov kašov, zmejs pa narezali falajčke mesa, idinske so pa nadeli z idinskim pšenon, zmejšanan s semletov glavouf; če so zraven vlejali malo krvi pa dobro začijnoli, so gratale ešče krvave kolbase. Krvajice je trbelo lepou po-

mali obariti, ovak bi spokale, da so se pa fajn spekle, so bile boukše, kak kaj koli na kolinaj.

Prouti večeri so prišli pozvani vkúper. Te je bila pojedina, kakše cejlo leto nej bilou. Dosta se je prpovidavalo, šče več pa gelo pa pilou. Deca so najraj poslušali pripovejsti od kakši starajouf pa od indašnji časov. Tej večer se njin je pač nej moglo drejmati, telko novovoga so čúli pa telko dobroga pogeli...

Na drúgij den so meli lidge puno dela s prevranjom. Včasi so nej telko kújali na oliji ka gnesden; za pavra je bila mast ali pa zaseka glavna maščouba. Boukše falate mesa pa loušega špejka so djali v pac pa za tri kedne vó zdinili. Povojeno (okajeno) mesou je duže stalou pa vleti je najbolje pri rouki bilou. Inda nej bilou pejnec, ka bi vsakši moment v bauto leteli pa vse za pogesti pa za spiti kúpúvali!

Gnjeden je pa tou čista nači.

Svinjo kúpiš, če svoje nemaš, mesar je že vsakši drúgi v vesi, ka ti jo lejko buja, v ednoj vóri jo vred zemeta pa ranč nikoga nej trbej, ka bi jo pomago doj vrčti. Laburfo na čelo, fleks pa brener v roke, malo čiste vode, pa je svinja razpravlena. Kolbase več túj skoron ne delajo, meso zrežejo na

falate pa na šnicline pa z njimi v zmrzovalnik (fagyasztó). Što bi se pa midiu pa tou delo! Pa šče gesti nemreš okajenoga preveč, ka te tišči v želouci... Ka bi pa što šče koline slúžjo, pa tak nega časa.

Mogouče pozoveš kakšega bližnjoga ali sousida na ocverke, drúgo pa... Lejpe stare navade, ka bi si lidge večer vkúp seli pa pri kolinaj malo potračkali, so skoron že mijnole.

Vseglj se pa pri klanji zna zgoditi kaj lúšnoga, tak kak se je Joužeki pa njegovomi sousidi, gda sta preminaučo leto zabadala. Vse se je odvijalo popoudnevi, gda sta z dela prišla. Soused je djau Joužeka v auto, pa sta se pelala v sousidno ves k njegovomi testi (após), gde je Joužek na pou kúpo, na pou doubou svinjo. Ženske so tečas doma segrevale vodou, ka bi jo včasi, kak jo mrtvo prpelata, lejko spucali pa razpravili.

Minoula je edna vóra, minouli sta dvej, njiva pa od nikec nej. Mamca so že pravli, ka se njima je znan nej kaj zgoudilo, ka jiva nega. Da jiva že do kmice nej bilou, so telefonejrali k testi, ka se je li zgoudilo. "Ja," pravi test, "vej sta pa njiva svinjo že ob eni odpelala!"

Ob deseti večer, gda so ženske doma že tak trújdne bile od čakanja, ka so se ranč več nej mogle koriti, sta Jouži pa sousid svinjo li pripelala. Ali - tak svinja, kak njiva dva - vsi so bili trdi: svinja od smrti, njiva pa od pijače. Spoutoma sta se stavila v búfeti, ka malo vina kúpita za koline, pa sta malo karte špilala pa nikaj sta pogela, pa malo spopejvala s pojbi pa na svinjo ščista pozabila!

Mati so se čemerili, gda sta z mrtve, že trde svinje kožo do trgala, nej rezala. Nej sta mogla preveč gvúšno stati, pa túdi pou špejka je šlo uragi, ka sta ga s koužof vred doj potejgnola. Na konci sta poprijala, ka bi svinjo na grablice (šragle) obesila. "Jouž, držiš?" pravi mesar. "Držin, ka bi nej držo," pravi Jouži. Te pa - houruk! Svinja pa doj, v pejssek... Ništernomi se je poškalilo na pijani nogaj, pa je pústo, pa je vse letelo nakle. Bog pomagaj! Gda so dečki svinjo gor pobejrali pa vsakši falat mesa ejkstra prali, ka je puno pejska biu, so se smidjali. Mati pa nej! Tak so larmali nad njima pa šče prekunoli so malo, či glij ka so fejst vórna ženska bili!

No, sledkar je mesou zato dobro bilou, če je pa malo škripalo pod zobaj, so pa itak pozabli. Jouži pa sousid sta pa drúgo leto svinjo rajši doma klala.

SREČEN BOŽIČ IN USPEŠNO
NOVO LETO

FROHE WEIHNACHTEN UND
EIN ERFOLGREICHES NEUES
JAHR

MERRY CHRISTMAS AND A
HAPPY NEW YEAR

HOROSKOP

(Malo "norlavi" za l. 1997)

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.)

Prvi znak v horoskopu je znamenje ognja. To pomejnik, ka začejtek leta pa z njim zima, za vas nede glij najbouski čas. Bole, ka ne začate veuka dela. Eške ekstra pri lübezni nej. Zenskam se leko zgodi, ka se preladijo, da do na mrzlor pred krčmo čakale na svojoga. Betege leko dobijo tüdi moški, steri do na pou oblečeni bejžali skoz okno. Rajši bojte doma pa počijvite. Čakajte na pomlad (sptrolejt). Na prvi den prvoga lejtnoga časa de v vaše nebejsno znamenje stoupilo sunce, dalo de vam nouve moči. Te de do izraza prišla omnovska plodnost. Priporočamo razgibavanje v naravi. Neoženjeni naj pazijo, ka jih tou ne prpela pred oltar. Največ dela de vleti. Gda do drugi šli na dopust (szabadság), te te vi fejs šivali. S šefom v službi se spoj ne probajte štükati. Mislite si, ka ste doma, ge ma tak ali tak prvo rejč vaš bouška polovica. Pejnez ne de teuko, kak dela. Zatou ne zapravljate. Ne bojte preveč zaletejni pa ne kúpite vse, ka naglednete. Tou vala najbole za ženske. Za ovne se zna, ka majo najrajši rdečo farbo. Tretji gesenski mesec pa de pmeso presenečenje (meglepetés) vsem tistim, steri do se razgibavali marca. Vörvlíte nam, zima de puna neprespanih noči. V leti 1997 de vaš sreačna številka 5, slaba pa 8. Najbouske de vam v petek, najslabše pa v pondelek.

BIK (od 21. 4. do 21. 5.)

Za bika vala, ka so trmasti (makacs). Samo ta trma je lejko tüdi pozitivna. Niti en bik se ne vda v svojo usodo. Vaš element je zemla. Zatou bi bilou najbouske, ka v prihajajočem leti začnete s pavariskim delom. Prve mesece študejrate agronomske knjige. Na sptrolejt vzemte v rokej vašo motiko pa dobro prekopajte ograchek. Nika se ne sekejrajte, če de se vaš bouška polovica smejala, zato ka prvo pot vaše delo nede glij takšno, kak bi si ona želela. Bojte upomi (ellenálló), pa pokažite, što pri küci drži v rokaj motikin štüi. Če niti tou nede pomagalo, si kúpite traktor. Leto de za vas fejs vroče. Nej teuko zavolo sunca, kak zavolo Venere (Vénusz), stera je vaš planet. Poskrbejla de, ka na gesen nete sami. Ce te dobro gospodarili, de pri iži puno pejnöz. Na vašo staro teticu pa na njeno erbijo ne računajte. Živela pa čemerla de vas še najmenje deset let. Zdravge de dobro služilo tüdi vam. To de se vam vidlo na obrazi. Vaša lica do rozana kak mali prasci. Tou je tüdi farba vašoga znamenja. Vseglij pa bi bilou dobro, ka pred decembrom poglednete vašoga doktora. Mogoče de betežen on. Vaša sreačna številka de 7, nesrečna pa 3. Najbouski den de tore, najslabši pa nedela.

DVOJČKA (od 22. 5. do 21. 6.)

Čiglij naj bi dvojčki pomejnili dvej nasprotni (ellentétes) stvari, so eni napravljeni za življenje v dvouje. Ce ste ledik, se zdaj popaščite. Vaši sosedge bi dosta trpeli, če bi jih zaj zadužili za borovo gostüvanje. Dvojčki ste takši, ka morete meti vse splanerano. Zatou do konca zime premisslavite, ka te delali, da de gratalo toplo. Pri tom preveč ne pretiravajte. Lejko vas začne boleti glava, te pa še drugi falati vašoga tejlja. Čiglij je element vašoga znamenja zrak (luft), se od njega ne da živeti. To te najbolje čütüli v začetki drugoga letnoga časa, gda te najbole brez pejnöz. Mislite na delo pa šparajte. Dobro premislite, če te pejnöz nesli v banko ali te jih skrili doma v štrunfli. Zadrje možnosti ne priporočamo, če mate pri iži müši. Za zadovolitev dühovnih (lelki) potreb de najbouske, ka se včlanite v kakšno düštvo ali zejvanski zbor. Te vidli, kak lipou de, gda te na gesen znali popejvati, kak kakšen klopoteč. V bodoučih dvanajstih mejsech pričaküvite obisk vaše rodbine. Mrzli bratranec de ščou, ka njemi oddate žünti biciklin. Tou nikak ne smejte napraviti. Žünta je vaš farba pa tüdi nouvoga biciklina si nikdar nete mogli več kúpati. Vaša sreačna številka de 11, nesrečna pa 5. Vaš najbouski den de sreda, najslabši pa četrtek.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.)

Čiglij raki vlada (uralkodik) mejsec, de se vaše sreačno obdobje začalo, gda de sunce na prvi polejtni den stoupilo v vaše znamenje. Do tačas pa te mogli prebouditi zimo in sptrolejt. Zalübili te se v osebo, stero te spoznali prejk novin. Srečali te jo, da ta se oba naročüvala na Porabje. Meseci, steri do sledili, do puni vremenskih sprememb. Najprvle de sunčno, te de se bliskalo pa gmelou. Vij te odili po oblakaj, dokač vas bližnja rodbina nede spistjila na trdo zemlo ali dokač vas nede polijala voda, stera je vaš element. Na vaše delo tou nede melo efekta. V službi de vam šlau dobro od rouk. Vekše plače za tou nete dobili, te pa dobro zapisani pri vašom šefi. Vleti te dosta na pouti. Doma ne te držali, zatou do telko bliže lepote drugih krajov. Pravijo, ka se avtobus v drugom leti nede podražao. Vseglij bi bilou dobro, ka si kúpite lejtno karto. Konec geseni si kúpite nove tople papuče. Plačajte jih s tistimi pejnözami, stera de vam prineso pošta. Psa, steri je toga poštaša lani vgrizno, ne dajte strliti. Čejlo leto de vas pazo pred lopovami pa pred vašimi sosedami. Vaša sreačna številka de 10, nesrečna pa 13. Nesrečni den de petek, srečen pa ponedelek.

LEV (od 23. 7. do 23. 8.)

Lev je krau živali, zatou tüj vi včasik štete biti vseposedik prvi. Tak v dobrih, kak v slabih stvarah. Tou kaže tüdi na vašo športno talentiranost. Zvezde pravijo, ka te do konca zime sedeli doma pred televizijo, gledali, kak smučajo (sielnék), pa se čemerili, ka vaši nedo prvi. Na sptrolejt de se tou malo obrnilo. Televizija de gnaka, vi tüdi, edino namesto smučanja do kazali fusal. Pri zdravgi te meli največ problemov z zobami pa z želodcom. Zobe si redno perite, ka se pa želodca tiče, gejte pa pite samo, ka vam dobro spadne. Zavolo šefa se ne sekejrajte preveč. Vsigar njemi dajte prav, na konci pa napravite, kak vi mislite. Nej je telko vreden, ka bi se čemerili. Mislite na dodatno službo. Dvojna plača bo dobrodošla. Vleti te si vzeli dukši dopust (szabadság) na Balatoni. V geseni de se ženila sosedja, vi pa te jo pospremili na potovanje z bejlím šifom okouli svejta. Na gesen te srečali nove lidi. Pomagali vam do preživeti mejsece do konca leta. Vseglij se vekših družb branite. Brž se leko zgodi, ka vas napelajo v norost. Mislite s svojo glavo. Ce te ene stvari vidli slabo, si kúpite nouva očala. Vaša sreačna številka de 1, nesrečna pa 6. Vaš dober den de sobota, nesrečen pa pondelek.

DEVICA (od 24. 8. do 22. 9.)

Čiglij vaše znamenje pomejnili nedužnost, vi vseglij nejste tak nedužni, kak vövidjite. Leto 1997 de za vas pomejnili poglobitev odnosov z lidmi nasprotnoga spola (ellenkezó nem). Na to te se začali pripravlati že v prvon mejseci drugoga leta. Konec zime te se včakali pri frizeri pa v leptolinom saloni. Vaša lepouta de se pokazala prve dni v sptrolejti. Te te spoznali lübenoga človeka. Na vašom neobdelanom ogracheki do začale rasti rože. Čiglij je vaš element zemla, pazite, ka nede preveč vplivala (hatni) na vaše zdravge. V tistij dnevaj je eške fejs mrzla. Lejko se zgodi, ka se pri deli preladije. Sami dobro znate, ka doktora nemate glij preveč radi. V službi de vam bodouče mesece malo žmetno. Začali te se spitatavi, če je v deli rešitev. Na tou pitanje vam ne moremo odgovoriti mi. Sami te mogli gor priti, ka je najbouske za vas. Penez de vam glij zadosta. Novoga avtoja si nede mogli kúpati, zato pa si privoščite kaj drugoga. Vaša sreačna številka de 8, nesrečna pa 12. Dober den de četrtek, slab pa tore. Vaša farba je plava (kék). Vseeno pa nete najbole srečni, da te konec drugoga leta vidli v plavoj farbi policaje. Nika se jij ne bojte, zatou ka nedo iskali vas.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.)

Tisti, steri so rojeni v znamenji vage, čejlo življenje premisslavajo o tom, ka je na svejti dobroga pa ka slaboga. Navadno dugo čakajo, nato pa se odloučijo za tisto, ka je najbouske za njih. Za tiste, steri ste se v minoij mesecaj oženili, 1997 dobro kaže. Bouške, ka ste se popaščili, kak pa ka bi bili na stara lejta sami. Vage so fejs vrli delavci. To de se ekstra pokazalo v začetki leta, da do vsi drugi zmantrani od svetkov. Vsigar te prvi v službi, tou pa zato, ka fejs radi rano stanjüvate. Eške v nedelo nemrete dugo spati. Fejs te dobri tüdi pri športi. Labde te metali te tü, gda nete na tekmi (mérközés). S tistim, steromi jo ličite v roke, te se fejs dobro razmejli. Tisti, steri od vas dobijo labdo v glavo, naj se vas pazijo. Ze znate, ka delate. Vaš element je zrak, čiglij štete z obema nogama trdno stati na zemli, pa naj bo tou vzimi, sptrolejti, vleti ali pa na gesen. Zato vam pejnöz nikdar ne svalijo. Fejs dobro znate delati z njimi. Dostakrat vam jih zavüplejo tüdi v službi. Pa eške tou. Zvezde pravijo, ka tiste vage, stera se se letos ženile, v leti 1997 dobijo deco. Vaša sreačna številka de 2, zato lejko čakate dvojčke. Nesrečna številka de 9. Dober den de četrtek, nesrečen pa sobota. Vaša farba je plava.

SKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.)

Pikati (szümi) te začali že januara, v drugoj polovici leta pa do drugi pikali vas. Najbole de vas pikno vaš doktor, gda te se na sptrolejt dali cepiti proti klejščom. Vačik de zdravge vredi. Samo na križac pazite pa ne zdigavajte kaj žmetnoga. Čiglij majo škorpioni dober oklep (páncél), vam priporočamo, ka si v tom leti kúpite štütnike. Za tiste, ka so oženjeni, naj povejmo, ka de bouška polovica bodouče mejsece napravila vozniški izpit za auto. Ka nete preveč gorplachali, se dajte dobro zavarovati (biztosítást kötni). Tiste, ka so nej oženjeni, v lejtnij mesecaj čaka nekaj, s sterim do vküper do smrti. Vaš element je voda. Tak, ka vas tüdi v službi čaka takšo delo, ka de vse teklo od vas. Puno dela pomeni tüdi puno pejnöz. Nikomi ne povejte, kelko služite. Lidge do nevoščeni. Brž se leko zgodi, ka vam kaj vkradnejo. Vaša sreačna številka de 7, nesrečna pa 8. Dober den de tore, nesrečen pa sreda. Radi mate temnordečo farbo. Se rajši pa rdečo vino. Škorpioni, steri majo posajene gorice, do pridelali dosta jurka, klintona pa izabele. Zapleté se leko pri prvom pretakanji. Ce de več vina teklo v gut kak pa v bečko, te si krivi sami. Od dosta vina boli vsakša glava.

STRELEC (od 23. 11. do 21. 12.)

Strelci so tisti lidge, ka skoz nika zavadijo. Edino znati morejo, ka streljajo. Če je tarča nej prava, se jim lejko zgodi dostakaj lagvoga. Tou vala tüdi za njino življenje v bodočon leti. V začetki te meli probleme z vašim zdravjom. Gda te ležali doma v posteli z vročino, te premisslavali, kak ste bili nouri, gda ste za nauvo leto bausi plesali po sneji. Vaši betegi do hitro minili. Na sptrolejt nete strelali vi, liki do strelili vas. Svoje puščice de v vas poslo Amor. Tak fejs te mislili na lübeno osebo, ka nika nete vidli kaulek sebe. Skrb mejte, ka peški ne spadnete po pauti. Zato, ka je vaš element ogenj, de vse gorelo od vas. Tou de davalo delo gasilcom z vaše vesi. Pomagali do vam gasiti vašo gorečnost. Pa nej z vodou. Pejnezji do prišli v začetki leta. Depa listek za tombolo morete kúpati. Caka vas velki dobitek. Te te spoznali tüdi dosta novij lidi, sterim pa de samo za vaše pejnöz. Čimprle se jih rejšite. Če mislite, ka do vam v službi na gesen zdignoli plačo, se vujznete. Konec koncov pa tou nej glij najbole fontoško. Glavno, ka službo spoj mate. Ce pa ste brez nje, te jo dobite na zimo. Vaša sreačna številka de 4, nesrečna pa 10. Dober den je petek, lagvi pa četrtek. Vaša farba je temno plava (čmo-síva).

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.)

Na kozoroge najbole vpliva (hat) Jupiter. V vašom znamenji de čejlo leto. Če de to dobro ali slabo, te vidli sami. Moremo pa vam povedati, ka de se zavolo toga fejs bliskalo pa gmelou. Tak z vaše strani, kak s strani vaših bližnjih. Največ akcije na sreačom področji priporočamo na sptrolejt. Zato, ka ste rojeni v znamenji, stero pomeni strast (szenvedély), pazite, ka te delali, pa gde te tou delali. Leko se zgodi, ka se s svojimi roglami (orami) zaletijte v kakšno pretrdo drevo. Zapomnite pa si, ka pametnejši popisti. Branite se tüdi jagrov, zato ka eni mislijo, ka po logaj odijo samo sme pa medvedi. Prve lejtni dni vzemite pout pod novej pa ite na mali izlet (kirándulás). Ce te ostali doma, de tou vplivalo na vaše zdravje. Toga pa si stau procentno ne želite. Vi od toga nej bi meli haska. Samo doktori pa grobari bi fejs služili. Čigli te mislili, ka je kaulek vas vse čmo, (čarna je tüdi vaš farba), do zvezde na gesen prinesle pejnöz. Zadruga (szövetkezés) de odküpiła fse krunče, stera te pripaüvali. Norosti ne kúpite. Na prvi zimski den de v vašom znamenji tüdi sunce. Tou je pozitivno. Čigli te puni delovne moči, se ne valite okoli, kelko lejko vi napravite. Vaš šef de tou hitro vöponücu pa vas poslo metat snej na dvorišče. Vaša sreačna številka de 2, nesrečna pa 7. Dober den de tore, slab pa nedela. Ne pozabite iti k meši. Vaši prijateli do fejs čemerli, če do vas v nedelo zaman čakali pred krčmov.

VODNAR (od 21. 1. do 18. 2.)

Vaš element je zrak (luft). Samo, ka nete zatou preveč globko sapo gemali. Zavolo izpušnih plinov (kipufogó gáz) pa dima, steri de se kadiu konec zime z rorov, se lejko zadüšite. Ovak te leto preživeli dobro. Vekšij betegov nede, če te odili okouli dobro oblečeni. Na sptrolejt nosite s sebof drženco, ka vam dež ne pokvari frizure. Šator mejte tüdi, če nemate vlas. Pravijo, ka vodnari bole radi majo tisto, ka teče. To de se poznalo pri pejnözaj. Tej do tak brž tekli vö s tošlina, kak če bi jih nosila Raba. Tou, ka bi si küpili novi tošlin (bukso), nede pomagalo. Niti takšnoga, ka je vaše, zelene farbe, nej. Rajši povejte bouški polovici, vaši ženi, naj se malo nazaj drži, gda ide v bouto. Vleti te meli največ dela sami s sebov. Tak de vam dugičas, ka vam nede za nikoj. Te vzemte v rokej kakšno knjigo ali pa novine. Prvo za štetje, drugo pa ka te z njimi klali müje. Na gesen de vaše srce začalo bole brž biti. Tak te še zalübili v sosedovo novo fasado (külső vakolat), ka do vas drugi komaj ladali miriti. Ce te dobro delali, te si jo lejko napravili tüdi vij. Posojila (kölcsön) zavolo toga ne gemlite, ka ga nikdar nete mogli doj plačati. Vaša sreačna številka de 1, nesrečna pa 5. Najbouske te se počütüli na petek, naslabše pa v pondelek.

RIBI (od 19. 2. do 20. 3.)

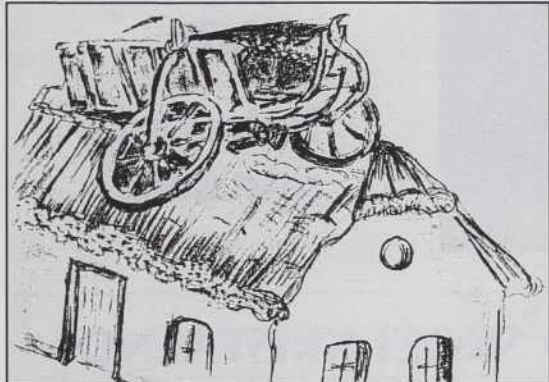
Čiglij je vaš farba zelena, zelenoga konja tüdi letos nete vidli. Tisti, ka mate puno pejnöz, te jih meli še več, tisti, ka jih mate malo pa začnite misliti, kak bi najlezej zaslüžili. Dobro znate, ka na svejti zlatih ribic, stera bi izpunjavale želje, nega. Zatou te pa vi probali izpuniti vsako željo svojimi lübezenskomimi partneri. Edino pazte na tou, ka more vsakša stvar meti svoje granice. Zakoj bi jih odprli brž, če lejko komplicejrate. Lübezzen de najvejša v drugom letnom mejseci. Te de vam najbole vroče. Nika se ne sekejrajte. Vaš znak je povezan z vodou, tak ka ne te meli problemov, če te se šteli razladiti. Za vsaki primer se navčite plavati. Do vročih dni par kil doidajte. Ne bi se vam gli vidlo, če bi se drugi delali norca z vašoga sala pa celulitisa. Debelost (dücnost) je itak nej dobra za zdravge. Eške vaš doktor de vam znau tou povedati. Pazite ka vas ne vdari boži bič, gda te stoupili na vago. Delajte redne vaje (gyakorlat), v službo pa se vözte z biciklinom. Pejnez ne davlite za drage diete. To bi bilou tak, kak če bi lejvali vino v üdo bečko. Najbole te jih nücali na gesen, da de deca šla v šolo. Znanje kosta. Pri nalogaj (házi feladat) njim pa ne pomagajte. Znanar neštete, ka bi zavolo vas dobili kakšni cvek. Vaša sreačna številka de 5, nesrečna pa 4. Dober den de za vas petek, slab pa tore.

MLADOST JE NOROST

Zgodilo se je v edni našoj slovenski vasi več kak 40 let pred tej. Eden zimski večer so pri ednem pavri goščice lüpali. V künji je bio eden velki sto, tam so gor naklali zmočane goščice. Kauleg stola so najbolje dekle pa ženske sejdle. Moški bola ozajek, spoj pa tej velki štriki, steri so furt nika vönajšli.

drugoga - spoj pa mladina - so nagledavali, gnauk samo gazda etak pravo: "Ka pa ta gnešnja mladina! Ka pa vi znate. Gda sam ge bio mladi, te je nika bilau. Te smo mi nika bili. Zdaj ste pa že vsi takši nikši méki gratali." Tau so tej velki štriki poslušali, pa te najvejši štrik gnauk samo zoškrilo drugim pa se podje

tačas garice iskali pa vcuj k slamnastoj streji postavljali. Dva sta se spravila gor na strejo, tej drugi pa po falačkaj davali gor kaule. Tejva dva sta kaule vrkaj na streji znauvič vküp sklala. Nej je tau leko delo bilau. Srečo so tū meli. Tak je lepau mejsec svejto, ka si vsakšo slamo leko vido. Gda so kaule že stale na streji, garice so vkraj pobrali, pa so začnili djufkati tak, ka je vse grmalo. Vertinja je čūla tau djufkanje, liki nej se je dosta brigala, tau so podje večkrat delali pred njino ižo, vej pa dve čeri so meli. Podje so v štrtoj vōri prišli domau, depa dosta so nej spali. Radi bi vidli, ka de gazda delo, gda vpamet vzema kaule na streji. Tak ka po šestoj vōri so že nastrogavali, gda rabuka nastane. Gazda je gor stano, začno polagati. Kravan je trbelo vōčistiti, išo je v škedenj po slamo, ka bi nastilo. Gda je prišo v škedenj, je vido, ka kaula nin nejga. Pogledno je na strejo. Ka vidi? Na streji so bile njegve kaule vküp postavljene. Od čemera je vse više sebe noso roké. Do podneva je sam doj vlačo kauline kotrige s streje. Po tistim je pa mogo eške strejo tū vōpopravlati.

Podje so prišli, za deklami so se vsedli, malo so zatok tū lüpali. Kak so etak za deklami sejdli, so je tū pa tam ščipali. Taumi so nistarne rade, nistarne pa čemerne bile. Odvisno je tau od toga bilau, sto je koga ščipno. Velko prpovedanje je bilau takšoga reda, dekle so z ženami dosta kaj klajfale.

Kak so etak lüpali, eden

nasejo tavō. Gda so dekle tak v 10-oj vōri tū domau šle, eden pa drugi je leto za kakši deklami. Gda so dekle domau sprvodili, znauvič so se srečali tak v paunauči. "Vej ma mi damo mékoga", etak pravi té najvejši štrik. Gazda je v škednja emo edne kaule (voz). Podje so se vcuj sprajli pa so kaule raznok pobrali. Nistarni so pa

Spomenik je začno gučati

Naš Kalman je etognauk v Budimpešti odo. Cejli den je nej mogo obrediti zakoj je prišo, etak je pa večer prva liki bi v hotel spat ūšo, malo gledat ūšo te velki varaš. Kak se etak šeta pa se zgledava, gnauk samo pride blūzi k ednomi spomeniki (emlékmū). Spomenik je pa eden vezér, steri na konji sedi. Kak ga gleda, gnauk samo té vezér začne gučati Kalmani: "Kalman, tebi gučim. V velkoj nevauli sam. Pomagaj mi! Vejš, te konj, na šterom sedim, že nede dugo trpo pa lado. Če namé malo poštūješ, tmok te lepau prosim, vō mi ga mejni."

ma pa dé na ministrstvo pa samoga ministra išče.

Tačas se je prsego pa molo, ka ma je minister dau valati pa je ūšo z njim. "Depa samo v paunauči se zglati spomenik," pravi Kalman. Minister rejsan dé z našim Kalmanom pa se v paunauči tá k spomeniki postavita. Minister je gvūšen, ka je tau samo norija. Gnauk samo spomenik etak pravi: "Kalman, Kalman. Ge sam tebi tak pravo, ka bi mi konja vōmejno na ednoga drugoga. Ka si pa ti napravo? Es si mi pripelo ednoga somara (osla)."

I. Barber

Nika za smej

Čeden mauž

Etognauk je naš Robi k doktori ūšo pa se ma etak tauzo: "Gospaud doktor, prosim vas pomagajte moji ženi. Nika ji je pri pameti nej v reda. Vejte, napona tak misli pa čūti, ka prej njej nekaj gvant kradne." Doktor pa: "Gospaud,

tau je gvūšno etak, nej ste se kaj vujznili?"

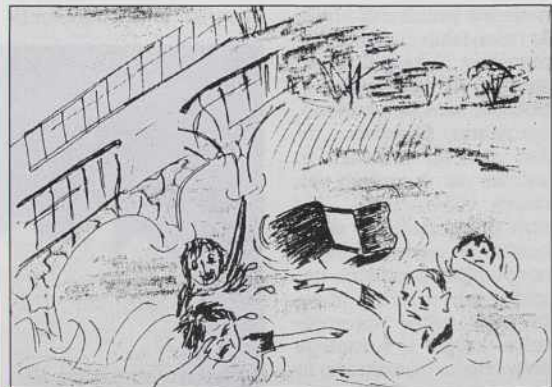
"Nej, nej dragi doktor. Tak sam na tau gor prišo, ka gda sam etognauk domau prišo, oprem omar pa ka vidim? Eden človek je v omari pa ji pazi na gvant."

Gda se je začnilo

Lujza pa Ivan sta do toga prišla, ka ta se laučila. Na biroviiji birauf pita moža, gda se je med njima začnilo, ka se ne razmejšta. Naš Ivan pa etak: "Gospaud birauf, tau je bilau 6. decembra." Birauf pa: "Pa tau vi tak gvūšno znate?" Ivan pa: "Kaj pa nej znau, vej pa tisti den sva se ženila."

Nika ne deja

Laci etognauk etak pravo držini: "Vejte ka? Tūj mamto te auto. Nigdar nikan nédemo. V nedelo se vzmamo pa mo se šli kaupat." Tome se veseli njegva žena llonka pa deca tū. V nedelo rano si sedejo v auto pa hajde na

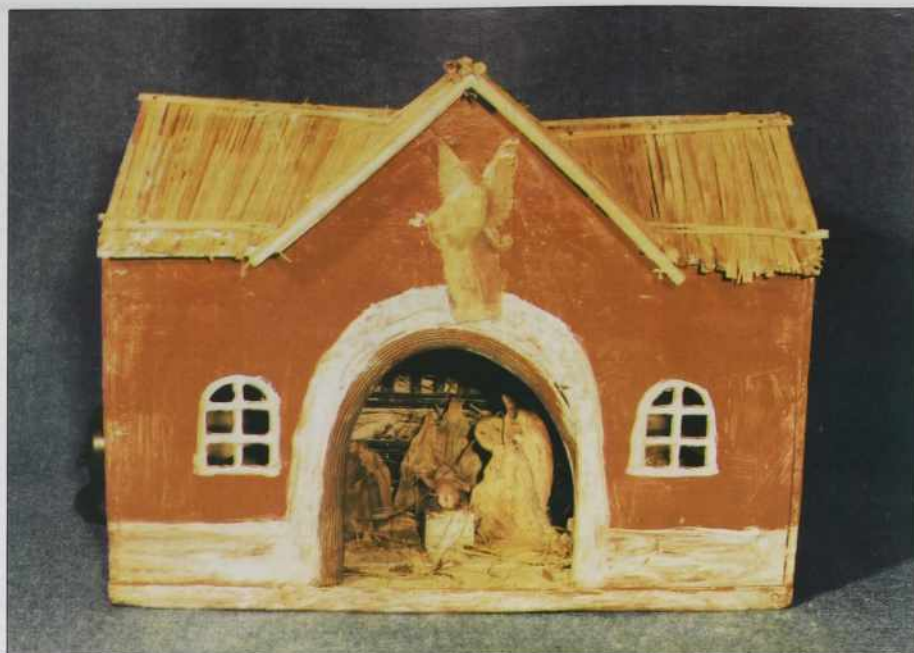

Balaton. Naš Laci je nej dosta vozo auto, samo tak po nedelaj. Nej daleč od nas, na Črejpniki se pelajo, gda nikši velki auto prauto dé. Laci kormanj sūče najoprvin na levo, te na pravo, tak ka se auto počujnsne pa not v Rabo spadne. Držina se nikak rejši pa vōplava, liki auto se pogrozi. Naša llonka fejs djaučé. Laci pa etak: "Ka se pa djaučéš, vej pa tau nika ne deja, da se je etak zgodilo. Vej smo se pa tak kaupat šli."

Doj s postale

Na silvestrovo sta vnoči domau z bala prišla naš Vince pa naša Rožika. Rožika takšo šegau ma, ka prva liki spat dé, si obraz z kremom namaže. Vince go gleda. "Ka ma pa tak gledaš," ga pita. Vince pa: "Nika nej. Tak se mi vidi, ka se spoj na kusta mažeš." Rožika pa: "Pa te?" Vince pa: "Pa te, pa te. Te se mi ne tauži vsakmau, da se prauto zranka doj počujnsneš s postale."

I. Barber

**Poslušajte
vsi ljudje:**

**Zveličar
rojen je!**

**V jaslicah
leži,**

**Ijubezen,
mir deli!**

POGLEJMO V PRIHAJAJOČE LETO SKOZI KRISTALNO MAVRICO!

... Najprej je bil droben barvast kamenček, ki sem ga slučajno kupila kot obešek za verižico; nič posebnega se mi ni zdel, privlačila me je le njegova lepota in popolnost... To je dobro, sem mislila in ob naslednji priložnosti kupila še nekaj takih čudovitih kamenčkov. Nekega dne sem začutila njihovo toplino... počutila sem se umirjeno, sproščeno, popolno... držala sem jih v dlaneh in začutila vse, česar brez njih nisem znala čutiti... Ko sem poleti doživela skrivnostno in normalni logiki nedoumljivo prometno nesrečo, sem v torbici imela tri moje večne spremljevalce: kroglo iz rožnatga kremenjaka (rózsakvarc) in piramidi iz kamene strele ter ahata... Bilo je mistično sporočilo... Doumela sem ga in verjela...

Kristali že dolgo slovijo po tem, da imajo magične lastnosti. Različnim dragim in poldragim kamnom se pripisujejo neverjetne lastnosti; veliko je odvisno od kvalitete, oblike in barve, pa tudi od vere tistega, ki ima tak kamen. V zadnjih desetletjih se je pravadna vera v magične učinke dragih in poldragih kamnov prerodila v posebno vejo alternativne medicine - kristaloterapijo. Kristali namreč lahko pomagajo zdraviti različne bolezni, v

kar se je prepričal marsikateri neozdravljivo bolan človek. Kje je skrivnost? V čudežnosti prelepega kamna, ki ga spoštujemo kot živo bitje, ali v naši veri v lastno moč in sposobnosti? Kristali in kamni vsebujejo energijo, ki je podobna ti-

sti, ki oblikuje skrivno "astralno telo" vsega živega na snovni ravni; mnogi so prepričani, da lahko na zdravje in počutje vpliva že to, da imamo kak poldragi ali dragi kamen, ga negujemo in dan za dnem držimo v rokah ali nosimo kot nakit. Poskusite, ne bo vam žal!

In kako izberemo svoj srečni kamen? Nekateri pravijo, da po svojem horoskopskem znamenju; o tem vedo prodajalci takih kamnov zelo veliko. Bolj pre-

verjena in učinkovita teorija pa je tista, ki pravi, da kamen izberemo po trenutni privlačnosti; če nam je nekaj všeč, nam je to namenjeno (to tudi sama zelo podpiram). Za izbran kamen pa moramo skrbeti: čistimo ga od časa do časa

energija, ki napoveduje zdravo razpoloženje pozitivno usmerjenim osebam; rožnati kremen je kamen srca, čustev, iskrene ljubezni. Malahit - ženski kamen; pooseblja lepoto in sposobnost ženskega principa. Ametist je kamen, ki izboljšuje intuicijo, kamen modrosti in razsvetljenja, vijoličaste barve. Temno rdeč granat zdravi strahove in nezaupanje v lastne sposobnosti, osvobaja nas lastnih obsodb. Tigrovo oko pa je dober kamen, z močnim poudarkom na neodvisnosti in veri vase. Toliko o mojih kamnih. In kateri bi bili vaši? Poiščite jih! Tako preprosto je...

"Treba je tvegati. Čudež življenja lahko povsem doumimo le tedaj, ko pustimo, da se dogodi to, česar ne pričakujemo. Sleheri dan nam Bog skupaj s soncem podari tudi trenutek, v katerem je mogoče spremeniti vse tisto, kar nam krati srečo. Sleheri dan se poskušamo pretvarjati, da nismo opazili tega trenutka, da ta trenutek ne obstaja, da je današnji dan enak včerajšnjemu in bo enak jutrišnjemu. Toda, kdor se posveti dnevu, ki ga živi, odkrije čudežni trenutek. Lahko je skrit v čas, ko zjutraj potisnemo ključ v vrata, v trenutek tišine po kosilu, v tisoč in eno stvar, ki se nam zdi enaka kot

vselej. Ta trenutek obstaja, trenutek, v katerem prevzamemo vso moč zvezd in nam ta dovoli delati čudeže. Včasih je sreča blagoslov, a največkrat je osvojitve. Čarobni trenutek dneva nam pomaga, da se spremenimo, primora nas, da pričnemo iskati svoje sanje..." (Paulo Coelho) Dragi bralci, doumimo čudež življenja! Mavrično si joče leto, ki prihaja, vam vsem želimo!

Valerija Perger

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekt Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13. točki tarife 3 zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.
e-mail: mukics@ind.eunet.hu